ΔΡΑΧ. 2

ΟΡΘΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ: Τὸ ἄλογο
ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΗΡΑΣ—ΑΓΚΑΘΙΩΤΗΣ: Τ' ἀληθινὸ ὄνειρο
ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΖΑΣ: Σβήνει ἡ ἡμέρα
ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀντάμα πάλι..
ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ. Τὸ φεγγάρι στ' ἄδυτα νερὰ
ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΜΑΡΚΙΝΑΣ: Ζητιάνα
ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ: Πότε θα' ρθῆς
ΑΚΙΣ ΜΥΡΑΝΤΑΣ: Καρτερῶ τὴν ἄνοιξι
ΣΤΕΛΙΟΣ ΜΑΡΑΤΟΣ: ἕνα ἔργο τοῦ W. SHAKESPEARE
ΒΑΣΟΣ ΝΟΔΑΡΟΣ: Ψυχή.. διαβαίνοντας
LUDWIG UHLAND — Γ. ΤΣΟΥΚΑΝΤΑΣ: Frilings-gloube
ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΠΕΚΑΣ: Τραγουδιστής
EDGAR ALLAN POE — ΠΕΡ. ΚΟΜ: Μαῦρος Γάτος
CHARLES BAUDELAIRE — ΣΩΤΟΣ ΓΑΡΔΕΝΗΣ: Καθένας τὴ χιμαιρά του καὶ ὁ Τρελλὸς καὶ ἡ Ἀφροδίτη.
VICTOR HUGO — Λ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ: Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἀπατᾶται.—
ΤΕΛΗΣ ΙΑΝΕΙΡΟΣ: Ἀντίθεση
ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ: Στάθενα
Etienne de Muse: Ὁ Καρπὸς τῆς Ἁμαρτίας
ΠΕΡ — ΚΟΜ — THEOPHILE DE WIAU.
ΤΥΜΦΡΗΣΤΟΣ: Ἕνα γράμμα
ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ. Βιβλία κ.τ.λ.

ΑΘΗΝΑΙ: ΙΟΥΛΙΟΣ 1923 - ΦΥΛΛΟ 5

ΟΡΘΡΟΣ

ΙΔΡΥΤΑΙ:
Γ. ΤΣΟΥΚΑΝΤΑΣ
Β. ΠΑΠΑΔΟΓΕΩΡΓΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Τ. ΤΣΙΜΠΟΣ
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Β. ΝΟΔΑΡΟΣ

ΕΤΟΣ Α'.
ΦΥΛΛΟΝ 5

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΦΑΒΙΕΡΟΥ 7
ΑΘΗΝΑΙ: 1 ΙΟΥΛΙΟΥ 1923

ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤ. ΔΑΦΝΗ

[Ὁ «Ὄρθρος» περηφανεύεται πού ἀπόχτησε, ἀνάμεσα στοὺς διαλεχτοὺς του συνεργάτες, καὶ τὴν κυρία Αἰμιλία Στ. Δάφνη, τὴν πρώτη Ἑλληνίδα ποιήτρια, ὅπως τὴν ἀναγνωρίζει ἀνεπιφύλαχτα ἡ φιλολογικὴ συνείδηση τοῦ τόπου. Ἡ τέχνη της, πάντα σέ ψηλὸν τόνο, φανερώνεται ἀριστοκρατικὴ στὴ σκέψη, εὐγενικιὰ στὸ αἴσθημα, μὲ σιχιουργικὴ πλαστικότητα καὶ συμμετρία. Ἀπὸ τοὺς πρώτους της στίχους, τὰ «*Χρυσάν θεμα*,» ἴσαμε τὶς σημερινὲς της ἐκδόσεις. Ἡ κυρία Αἰμ. Δάφνη παρουσιάζει μιὰ δυνατὴ ἐξέλιξη πού στερεώνει τὸ ὄνομα της στὴ λογοτεχνία μας καὶ τοῦ δίνει τὴ θέσι πού ἔχει κάθε κορυφαία ποιήτρια στὴ χώρα της. Ἡ κοντὲς ντὲ Νοάϊγ στὴ Γαλλία, ἡ Ἄδδα Νέγρη στὴν Ἰταλία. Ἕνα ρομάντζο της πού δημοσιεύεται τώρα μὲ συνέχεια στὴ «Νέα Ἡμέρα» διαβάζεται μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμο τῶν γραμμάτων: «Τὸ Τάλαντο τῆς Σμαρῶς,» φιλολογικὸ ἀριστούργημα, μὲ νέα τεχνοτροπία μ' ἕνα ζουλουδένιο στύλ, παράξενο, ἀπινήθιστο γιὰ τὸν τόπο αὐτό, πού «ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γράφουν σὰν ἕνας, ὅπως πετυχεμένα τόπε ὁ Ρίζος. Δημοσιεύει μὲ ἕνα καινούργιο ποίημά της ἀπὸ τὴ συλλογὴ πού ἔχει ἕτοιμη γιὰ ἔκδοση.]

ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Φίλε γλυκέ, ἀλησμόνητε, διαβαίνει
πυρρὸ στὴ φαντασιά μου τ' ὅραμά σου:
Ξανθός, ὡραῖος — τ' ἄτι σου ἀνασαίνει
σ' ἀέρα λεβεντιᾶς, σ' ἀέρα δάσου.

Στερνὴ φορὰ πού σ' εἶδα, φλογισμένη
ἀπὸ τὸν πόλεμο ἦταν ἡ καρδιά σου,
κι' ἕνα τριαντάφυλλο ἔπαιρνες κοντά σου,
πού σοῦχε δώσει ἡ κόρη ἡ λατρεμένη.

Στὴν ἄξενην ἐρμιὰ εἶνε ξαπλωμένο
τ' ὡραῖο κορμί σου τώρα, ὦ παλληκάρι,
μὲ τοῦ αἵματός σου τ' ἄνθος στολισμένο.

Καὶ τὸ ἄτι σου ὀρφανὸ πού τριγυρίζει
κυττάζει ἀπελπισμένο στὸ φεγγάρι,
τὸ χῶμα κρούει βαριὰ καὶ χλιμιντρίζει!..

ΑΙΜΙΛΙΑ ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

Τ' ΑΛΗΘΙΝΟ ΟΝΕΙΡΟ!

ΓΙΑΝΝΗ ΖΗΡΑ—ΑΓΚΑΘΙΩΤΗ

Ἡ μικρὴ ταβέρνα τοῦ Μπαρπα-Γιάννη ποῦ μαζευόμαστε κάποτε κάποτε γιὰ νὰ σβύσουμε τὴ δίψα μας, εἶχε κεῖνο τὸ βράδυ πνιχτῆ κυριολεκτικὰ στοὺς καπνοὺς μοιάζοντας μ' ἕνα πολὺ μεγάλο θυμιατὸ π' ἀδιάκοπα τοῦ ρίχνεις μὲ τὴ χούφτα τὸ λιβάνι· μιὰ βοὴ ἔβγαινε ἀπὸ κεῖ μέσα λὲς καὶ μιλιοῦνια μέλισσες εἶχαν στημένες τῆς φωλιές τους· μόλις πρωτόμπαινε κανένας ἔπρεπε νὰ κοπιάσῃ πολὺ ὡς ποῦ νὰ συνειθίσῃ τὴ μυρωδιὰ ἢ καλλίτερα τὴ τσαγγίλα τοῦ λαδιοῦ ποῦ τιγάνιζε τὶς μαριδοῦλες.

Ὁ κάπελας, ἕνας λεβέντης ἴσαμε κεῖ πάνου, μὲ τὸ φαρδιὸ του κατακόκκινο ζωνάρι καὶ τὸ τσιγάρο πάντα στ' αὐτί, ὅλο κουβαλοῦσε τήν ὡραία του ρετσίνα στὰ γιομάτα τραπέζια καμαρόνοντας γιὰ τὸ «ἐκλεχτό του πρᾶμα».

Στὸν ὑπόγειο ἐκεῖνο ἔβλεπες λογιῶν λογιῶν ἀνθρώπους, ἔβλεπες τὸ δουλευτὴ πλάϊ στὸ λόγιο, τὸν ψωμοζήτη δίπλα ἀπ' τὸν ἔμπορα, τὸ στρατιώτη μὲ τὸ λυγδιασμένο ἀμπέχωνο κοντὰ στὸν ἀξιωματικό. Μπρὸς στ' ἀθάνατο κρασάκι, ἔλεγε πάντα ἕνας ἀπόστρατος ταγματάρχης, οὔλοι εἴμαστε ἴσα—Μεδένι ἐξαίρεση—συνεπλήρωνε ὁ Μενιδιάτης αὐγουλᾶς, ὁ ξακουστὸς Θανάσης ὁ Φρέσκος.

Ἡ πιὸ ὅμως διαλεχτὴ παρέα κι' ἡ πιὸ τακτική. ἦταν τοῦ κυρ Κοσμᾶ γιὰ τοῦτο καὶ ὁ κάπελας τὴν περιπιότανε πιὸ πολὺ «ἔνεκα, βλέπεις, ἡ ἀρχαιότης».

Ὁ κύρ Κοσμᾶς δὲν ἦταν κανένας κρασοπατέρας παρὰ ἔτσι, ἀπὸ συνήθεια, πρὶν πάει στὸ σπητικό του πέρναγε κι' ἀπ τὴ ταβέρνα τοῦ Μπάρμπα Γιάννη ὄχι τόσο γιὰ τὸ ἑλκυστικὸ κεχριμπάρι του, ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε, παρὰ γιὰ νὰ ἴδεῖ τὴν παρέα του καὶ ν' ἀλλάξῃ μαζύ της κάνα δυὸ λόγια.

Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε πῶς ἔσερνε ὡς ἐκεῖ τὰ πόδια του μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πνίξῃ τὶς στενοχώριες του στὴν ἀθάνατη ρετσινοῦλα καὶ τοῦτο γιατὶ ἀναγκάστηκε νὰ ξεκάνῃ λίγο λίγο ὅ,τι κουτσοχτιματάκια εἶχε γιὰ ἕνα κομμάτι ψωμὶ ποῦ λέει ὁ λόγος καὶ τῶχε πάρει κατάκαρδα.

Κεῖνο τὸ βράδυ ὅλη του ἡ παρέα κι' ἀκόμα κι' ἀπ' τὰ γύρω τραπέζια κρεμόνταν ἀπ' τὰ χείλια του γιὰ ν' ἀκούσουν τό.... τρομερὸ ὄνειρο, τ' ὁλοφάνερο καθὼς ἔλεγε, ποῦ τοὺς ὑποσχέθηκε πῶς θὰ τοὺς διηγόνταν.

—Μὰ αὐτὸ ποῦ θὰ ἀκοῦστε, ἄρχισε ὁ Κυρ—Κοσμᾶς, εἶνε ἕνα ὄνειρο μ' ἔννοια, ὄνειρο ποῦ μιλάζει περσότερο μ' ἀλήθεια παρὰ μὲ ψέμμα.

—Ναὶ εἶνε κάτι τέτοια, συμπλήρωνε ὁ πιὸ γραμματισμένος τῆς παρέας ποῦ εἶνε πιὸ ἀληθινὰ κι' ἀπ' τὶς μεγαλείτερες ἀλήθειες.

—Λοιπὸν ποῦ λέτε μόλις χωριστήκαμε χτὲς βράδυ, τράβηξα ἴσα γιὰ τὸ σπίτι· τὰ δόντια μου ἀπὸ τὸ κρύο χτυπάγανε σᾶ γύφτικο σκεπάρνι, ὅπως λένε, μὰ ἀπ' τὴ λαῦρα τοῦ κρασιοῦ τὴ μιὰ μεργιὰ καὶ ἀπὸ τὸ τρέξιμο ἀπ' τὴν ἄλλη, γιὰ νὰ μὴν ἔχω γκρίνιες μὲ τὸ σπίτι μου ἐπειδὴ κι' εἴχαμε πάλι ἀργήσει νάφισουμε τὴν ταβέρνα, εἶχα ἐρθεῖ κάπως στὰ συγκαλά μου.

—Ἀμ' κάθεσαι καὶ τρεῖς ὧρες δρόμο μακρυά.

—Σὰν μπῆκα ὅμως στὸ σπῆτί μου ποῦ τὸ δέρνει ὁ βορρᾶς ἀπ' ὅλες τὶς μπάντες, τότε ἄρχισα νὰ τουρτουρίζω ξανά· γιὰ τοῦτο μόλις ἀπόφαγα ζήτησα τὴ ζεστασά κάτου ἀπ' τὸ πάπλωμα.

Στὸν ὕπνο μου λοιπὸν, φαίνεται πῶς πάσχιζα νὰ ὁρῶ τὴν εὐτυχία δηλαδὴ τὸν τρόπο ποῦ νὰ μποροῦσα νὰ βγάζα καμμιὰ πενηνταριὰ «κούτσουρα» καὶ καταριώμουνα τὴν τύχη μου ποῦ δὲν ἦτον ἄξια νὰ μοῦ τὴ δείξει. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ φαίνεται πῆρα ἕνα δρόμο μακρυὸ ζητῶντας τὴν μονυχός μου. Ἀφοῦ δὲν ἔσχεται αὐτὴ σὲ μένα, θὰ πάω ἐγὼ σὲ δ' αὔτη, εἶπα κι' ἄρχισα τὸ περπάτημα ὡς ποῦ ἔφτασα σένα σταυροδρόμι καὶ μὴ ξέροντας πιὸ δρόμο νὰ πάρω ξαπλώθηκα πλάϊ ἀπὸ μιὰ θεώρατη πέτρα καὶ περίμενα νὰ ρωτήσω κανένα διαβάτη, μὴ τύχει καὶ χάσω τὸ δρόμο.

Τότε, ὅσο τὸ θυμᾶμαι ἀκόμα τρέμω, μιὰ μεγάλη φωτιά; σᾶν νὰ καίγανε πενῆντα καμίνια μαζί, ἄναψε μπροστά μου·

Πῶς καιγόταν αὐτὴ ἡ φωτιά; αὐτὸ εἶνε τὸ μυστήριο μήτε ξύλα φαινώτανε μήτε δαυλιά, μήτε τίποτα καὶ μέσα ἀπὸ τὶς κατακόκκινες ἐκεῖνες γλῶσσες ξεπετάχτηκε ἕνας ἄνδρας ἴσαμε κειπάνω στὰ κόκκινα ντυμένος καὶ μὲ κάτι μπράτσα, σᾶν δέντρινους κορμοὺς, ποῦ τὰ φουσκομένα νεῦρά του ἔμοιαζαν μὲ χοντρὰ καραβόσκοινα: Ἐγὼ ἤμουνα μπροστά του, σᾶν τὸ μυρμήγκι στὴ ρίζα ἀψυλῆς λεύκας.

Μὲ κοντοζυγώνει μ' ἕνα πήδημα.

Στύλωσε τὰ μάτια του στὰ δικά μου· μὰ τὶ ματια Θεὲ μου σᾶν δυὸ θεόρατες σπηλιὲς σᾶν τριόβαθοι λάκκοι.

Κυτταχθήκαμε καλλιὰ ὥρα ὅπως τώρα 'μεῖς κι' ὕστερα μοῦ λέει μὲ βροντερὴ φωνὴ σὰ δουηχτερὸ μούγκρισμα τῆς θάλασσας ὅταν σπάει τὰ κυματένια βουνὰ της στοὺς βράχους, νύχτα ἀποβροχάρικη.

—Καὶ τὶ ζητᾶς τοῦ λόγου σου σ' αὐτοὺς τοὺς τόπους;

Ἐγὼ μὲ φωνὴ σβυσμένη ἀπ' τὸ φόβο τ' ἀπάντησα δισταχτικά.

—Ἀχ! τὶ ζητάω; νὰ ἐκεῖνο ποῦ κάθε ἄνθρωπος πασχίζει νὰ ἴδῃ, ἐκεῖνο ποῦ μόνο μέ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ τ' ἀποχτήσῃ μονάχα ζῇ τὴν εὐτυχία ἀφέντη τρανέ, τὴν εὐτυχία, γιατὶ ὅλα τἄλλα τἄχω, βλέπεις κάτι τέτοια ἔρχονται ἀπροσκάλεστα.

Αὐτὸς μὲ κύτταγε τώρα κάπως ἀλλοιώτικα, παράξενα καὶ μὲ κάποιο εἶχτο.

—Ἴσαμ ἐδῶ, ἐξακολούθησα, καλὰ ἤρθα μ' ἀπὸ 'δῶ καὶ πέρα νὰ ἰδοῦμε γιατὶ βλέπεις ξανοίγονται μπροστὰ μου πολλοὶ δρόμοι καὶ δὲν ξέρω ποιόνε νὰ πάρω.

—Χὰ! χὰ! χὰ!

Κι' ὁ κοκκινοφορεμένος ἄντρουκλας ἔσκασε ἀπὸ τὰ γέλοια, γέλοια τέτοια ποῦ μοῦ φαινόναν πῶς ὅλη ἡ γῆ ἔτρεμε σᾶν νὰ ἔκανε μεγάλους σεισμοὺς.

Δὲ σᾶς κρύβω τὴν ἀλήθεια τἄχασα τότε ποιὸ πολύ.

—Μηδὰ δὲν ἦταν νὰ τὰ χάσῃ κανένας εἶπε ἕνας ἀπ' τὴν παρέα του ποῦ περιμένανε ἀνυπόμονα τὸ τέλος.

—Τὰ λόγια μου μπερδευόνταν στὸ στόμα μου κι' ἀπόμεινα βουβὸς σᾶν τὸ ψάρι.

—Χὰ! χὰ! χὰ! ἔτσι, ἔτσι, ἔ; ξανάρχισε ἐκεῖνος· ζητῶντας τὴν εὐτυχία ἔφτασες καὶ ἐδῶ; ἴδρωσες; λαχάνιασες; ἔβγαλες τὴ γλῶσσα μιὰ σπιθαρὴ χωρὶς οὔτε τὰ ἴχνη τῆς νᾶβρεις ἀκόμα, δὲν εἶν' ἔτσι;

Μόλις μπόρεσε νὰ βγῇ ἀπτὸ στόμα μου ἕνα πνιγμένο «ναί».

—Καλὰ νὰ πάθεις καὶ συ κι' ὅλοι ποῦναι σᾶν καὶ σένα γιατὶ ἀφοῦ τὴν ἔχετε τὴν εὐτυχία μπροστὰ στὰ πόδια σας τὴν περιφρονᾶτε κάνοντας πῶς δὲν τὴν βλέπετε.

Ἐγὼ ἔμεινα σᾶν ἀπολιθωμένος καὶ τὰν κυττοῦσα κατάματα ἀμφιβάλλοντας ἂν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἔχει σκορπημένο τὸ μυαλὸ ιου.

—Μπροστὰ στὰ πόδια μας, ψυθίρισα ἀπορώντας, καὶ τὴν περιφρονᾶμε;

—Ἔλα, ἔλα ἄφισε τὰ πολλὰ λόγια. ἔχε χάρι ποῦ σὲ λυποῦμαι καὶ δὲ θέλω νὰ βασανιστῇς περσότερο· νὰ νὰ πάρε παρ' τοῦτο δῶ κι' αὐτὸ θὰ σοῦ δείξει τὸ δρόμο.

Καὶ μόλις αἰσθάνθηκα τὴ ἐπαφὴ τοῦ χεριοῦ του στὸ δικό μου χέρι ἔπεσε ξανὰ στὶς πυρωμένες φλόγες καὶ πνίχτηκε πάλι στὴ φωτιά.

Ὅλη τότε ἡ μεγάλη παρέα τοῦ ἀφηγητὴ κι' ἀκόμα κι' οἱ ξένοι ἀκροατὲς μαζί, ποῦ παρακολουθοῦσαν ζωηρὰ τ' ὄνειρο τοῦ κυρ-Κοσμᾶ ρώτηξαν μ' ἀκράτητη περιέργεια τ' ἦτανε 'κεῖνο ποῦ τοῦβλε τὸ . . .φάντασμα στὸ χέρι.

—Τὶ ἦτανε;; φοβερό, πολὺ φοβερὸ πρᾶμα

—Πολὺ . . . φοβερὸ, κάμανε τότε ὅλοι μ' ἕνα στόμα.

—Ναί, ἔτσι εἶνε κάτι περσότερο ἀπὸ φοβερό.

—Δηλαδή;

—Νὰ ἕνα τόσο δὰ δίκοπο . . . μαχαίρι!

—!!!!!!

Ἀθήνα Γενάρης τοῦ 1923

ΣΒΥΝΕΙ Η ΜΕΡΑ

Λίγο καὶ σβήνει σὰν ἀχνὸς ἡ μέρα ὁλόγυρά μου.
Μουντὸ καὶ κρύο τὸ σούρουπο. Τὸ πένθος τὸ ὁλοθὺ
τόσο μεγάλο καὶ σκληρὸ στὴ φύση ἔχει ἀπλωθεῖ,
πού γέρνει ἕνα ξερόφυλλο τοῦ Ὀχτώβρη καὶ ἡ καρδιά μου.

—

Τὸ τζάκι χώνεψε χλωμοὶ τῆς κάμαράς μου οἱ τοῖχοι.
Καὶ θάμπωσαν καὶ οἱ κρεμαστὲς εἰκόνες μου οἱ παλιές.
Παράξενες τριγύρω μου ποῦ ἀντιλλαλοῦν μιλιές,
λές κι' ἀπὸ μέσα μου στριγγοὶ νὰ τραγουδοῦνε στίχοι

—

Ἀλλὶ κὶ πῶς τὸ βαγγητὸ τἄγριου βοριᾶ τοῦ ἀντάρτη
θα νοιώσω στα παράθυρα νὰ ψάχνει ὁληνυχτίς.
Οὔτε γαλήνιος λογισμὸς οὔτε ὕπνος μερευτής.
Ἄ! νὰ μὴν ἔφτανε ποτὲ τέτοια βραδιὰ γιὰ νἄρτει.

—

Γρήγορα φῶς. Θολώσανε τοῦ νοῦ τὰ μονοπάτια.
Χεράνια, ποῦ σᾶς χάιδευα κάποιον ὡραῖον καιρό,
φέρτε μου φῶς στὸ σπαραγμό. Μὲ σύγκρυο δὲν μπορῶ
μὲς στὸν καθρέφτη δυὸ ἄγρια νὰ μὲ κοιτάζουν μάτια.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Ο ΟΡΘΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΟΣ

ΑΝΤΑΜΑ ΠΑΛΙ....

Μιὰ ἀπ' τὶς παληὲς βραδιὲς ἄς ξαναζήσουμεν
'Απόψε ἀδέρφια ἐδῶ, στὸ ἴδιο τραπέζι,
Ποὺ χρόνια ἀκέρια μαζευόμαστε ὅλοι μας
Γυρεύοντας τὸ ἁγνὸ νόημα τῆς Τέχνης.

Τὶς νέες ψυχές μας τότε πῶς ἐφτέρωνεν
Ὁ πόθος ὁ μεγάλος, σὰ μαϊστράλι
Λευκὲς βαρκοῦλες πρόσχαρες, ποὺ τρέχουνε
Πρὸς ἕνα θεῖον ἀπάνεμο λιμάνι . . .

'Επέρασαν καιροί . . . Τῆς ζωῆς τ' ἀτσάλινα
Τὰ δίχτυα μᾶς ἐτράβηξαν στὴν ξέρα
Καὶ σκλάβοι της ριχτήκαμε στὸ θόρυβο
Τῆς Πολιτείας ζητώντας τὸ ψωμί μας.

Κι' ἄλλοι τὴν Τέχνη ἐκράτησαν σὰ λάβαρο
Πεντάκριβον, ἱερό, μέσα στὴ μάχη
Κι' ἄλλοι κρατήσαν μόνο τὴν εἰκόνα της
Σὰν ἐρωμένης ποὺ ἔφυγε κ' ἐχάθη.

Καὶ κάποιοι ποὺ ἡ δειλή ψυχή τους λίγυσεν
'Απ' τῆς 'Ανάγκης τοὺς σκληροὺς ἀνέμους
'Ανάξια μὲ τὰ χρόνια ἐκαταντήσανε
Τῆς Τέχνης ἀρνητὲς καὶ σαρκαστές της.

Γιὰ κείνους δὲν ἀξίζει νὰ μιλήσουμε :
Μιὰ πλάνη τους τοὺς ἔφερε κοντά μας
Καὶ μιὰ δική μας πάλι τούς ἐδέχτηκε
Σὰν ἀδελφοὺς στὸν ἄσπιλο ναό μας. —

—'Ελᾶτε, τὰ παληὰ ἄς τὰ ξαναζήσουμε :
Σοφὰ ἄς λαλήσουν τῆς ψυχῆς τ' ἀηδόνια,
Σὰν ἄρπες οἱ καρδιὲς ἄς συνοδεύουνε
Κ' ἡ σκέψη ἄς γλυκοφέγγει σὰν ἀστέρι.

Ταχυὰ θὰ χωριστοῦμε πάλι, ἀλλοίμονο !
Καὶ ποιὸς τὸ ξέρει ἂν θὰ ξαναϊδωθοῦμε.
Σ' ὅλων τὴ μνήμη τὴν καινούργια εἰκόνα του
Μὲ δύο γραμμὲς καθένας μας ἄς γράψει . .

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠ ΤΑ "ΕΣΠΕΡΙΝΑ ΧΑΜΟΓΕΛΑ,,

ΓΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΤΑΔΥΤΑ ΝΕΡΑ

Σιὸ φίλο, Ποιητὴ 'Ισανδρο 'Αρι, γι' ἀνάμνησι τῶν «Μαύρων Ρόδων.

'Αγγελοῦδι κάποιο κολυμπάει ὁλόγυμνο,
μὰ χλώμιασεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποια ποὺ φλογίστηκε καρδιὰ ἀπὸ ἔρωτα,
ἐδ ψασεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποιο λούλουδο τοῦ 'Απρίλη ποὺ πρωτάνθισε,
μαράθηκεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποιο μάτι ὁλόδροσο ποὺ πάντα ἀγρύπναγε,
ἐνύσταξεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά....
Κάποιο ὠχρὸ χειλάκι ποὺ ἄνοιξε ἀπὸ ἔκστασι,
ἐσφάλισεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποιο διαβατάρικο πουλὶ ποὺ δίψασε,
ἐσπάραξεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποιο φως θαυματουργὸ ποὺ γλυκαπλώνουταν,
τρεμόσβυσεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποιο κόκκινο φεγγάρι ἀλλόκοτα ποὺ γέλασε,
σκοτείνιασεν ἀπόψε στ' ἄδυτα νερά...
Κάποιοι στοχασμοὶ γλυκάμενοι στὰ βάθη μου
κοιμήθηκαν μ' ἐμένα ἀπόψε θλιβερά...

ΧΡΙΣΤΟΣ ΙΕΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΖΗΤΙΑΝΑ

Κι' ὅταν ἡ νύχτα πέφτει σιωπηλὴ
κι' ὁ πόνος σου πλαταίνει,
ζητιάνα βγαίνεις ἔρημη ψυχὴ
—ψυχή μου ἀποσταμένη..

Τὰ χνάρια σου ποῦ ἐσβύσαν οἱ καιροὶ
καὶ τὰ πατοῦσαν ἄλλοι,
πάλι γυρεύεις, ἄμοιρη ψυχή,
σὰν πρῶτα πάλι..

Κι' ὅταν ἡ νύχτα φεύγει σιωπηλή,
ὁ ἥλιος ποῦ προβαίνει,
στὴ θύρα τῆς 'Ελπίδας τὴν κλειστὴ
σὲ βρίσκει ἀπελπισμένη..

ΚΛΑΥΔΙΟΣ ΜΑΡΚΙΝΑΣ

ΠΟΤΕ ΘΑ ΡΘΗΣ

Ξανάνθισαν τοῦ κήπου τὰ τριαντάφυλλα
καὶ τὰ γαρύφαλλα, τὰ κρίνα τὰ μαβιά,
ξαπλώθηκε ὁ κισσὸς ὁ πρασινόφυλλος,
μοσχοβολοῦν χαρὰ θεοῦ τὰ δειλινά.

Τρία χρόνια τώρα τ' ἄνθη ἀνοιγοκλείνουνε
σβυέται κι' ἀνάφτει μου ἡ χαρὰ μεσ' τὴν ψυχὴ
μεσ' τὴ βαρειὰ τή χειμωνιὰ ἀπελπίζουμε
τὴν ἄνοιξη, ὦ χαρά, πιστεύω πῶς θὰ ρθῆ.

Πότε θαρθῆς, λοιπὸν, ἀγαπημένη μου
καὶ θὰ φανῆς μπροστά μου ξάφνου μιὰν αὐγή
νὰ νοιώσῃ μου ἡ ζωὴ ξαναζωντάνεμα
ποὺ ἀργοσβύνει καὶ τὴ νοιώθω λιγοστή;

Σὰν νὰ φοβοῦμαι μιὰν αὐγούλα ὁλοάνθιστη
σαβανωμένονε μὴν ἔρθης καὶ μὲ βρῆς
μὲ γιούλια καὶ μὲ κρίνα ποῦ μοῦ δίνανε
τῆς ἀπριλιάτικες ἐλπίδες πῶς θὰ ρθῆς.

ΣΠΥΡΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΡΤΕΡΩ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ

Μέσα σὲ βράδια ἀπάνεμα καὶ μὲς σαπόσκια δείλια
καρτερῶ τὴν ἄνοιξη τῆς ψυχῆς μου, ὦ ἁγνὴ Λίλια.

Καρτερῶ τὴν ἄνοιξη μὲς στὴ νυχτιὰ στὸ σκότος
νὰ μοῦ φέρεις πάναγνη 'Εσύ—Φωνὴ καὶ κρότος

καὶ τσίμουδιὰ ἄς μὴ ἀκουστεῖ γύρω ἐδῶ καμία.
μοῦ αἱ ἀρκετὸ τὸ τίποτε καὶ μοῦν' ἡ ἀνυπαρξία

τῶν παλιωμένων ἡμερῶν ποὺ μῦψωνεν ὁ πόνος
—καταχτητής, μοῦ!—ἡ ποιὸ ἁπαλὴ καὶ ποθητὴ ζωὴ μου..

Κιᾶς μὴ ἀκουστοῦν ἦχοι γλυκοὶ κιοῦτε θλιμένοι στόνοι
μακριὰ μου τόρα οἱ λογισμοὶ καὶ πιὸ μακριὰ μου οἱ πόνοι.

'Ακις Μυράντας

ΕΝΑ ΕΡΓΟ ΤΟΥ W. SHAKESPEARE

I

Ἡ συνοπτικὴ ἀνάλυσι τοῦ πολύκρατου ἔργου τοῦ William Shakespeare, εἶναι ζήτημα πολύπλοκο καὶ δυσκολότατο. Προκειμένου νὰ καταπιαστῇ κανεὶς μ' ἕνα ἔργο ποῦ ποτὲ δὲν θὰ ῥιχτῇ στὴ λήθη, προσπαθώντας ν' ἀναλύσῃ τὸν ἐμψυχωτὴ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, θὰ ἐματαίωνε κάθε εὐσυνείδητη προσπάθεια, ἂν' περιοριζόνταν σὲ ὡρισμένο χῶρο σελίδων.

Ὁ William Shaekspare μπορεῖ δίχως καμμιὰν ὑστεροβουλία, νὰ συγκαταλεχτῇ μέσα στὸν κύκλο τῶν ὑ π ε ρ ά ν θ ρ ω π ω ν τοῦ Ἔμμερσον. Σὰν τὸν Δάντη καὶ τὸν Καλδέρωνα, σὰν τὸν Μολιέρο καὶ τὸν Γκαῖτε, εἶναι ἕνας φιλολογικὸς ἥλιος ἀπ' τοὺς λίγους. Νοιώθοντας κατὰ βάθος τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ καὶ τὶς ἀχαλίνωτες ἐξεγέρσεις της, ἔδωκε τὸ φαεινότερο κατρέφτισμά της μὲ μιὰν ἄφταστη ψυχολογικὴ δύναμι καὶ μ' ἕναν ὑπέροχο τρόπο ἐκφράσεως.

Μετέφρασε μὲ μιὰ γλῶσσα ζωντανὴ κ' ὁλοφάνερη. ἀδυσώπητη κι' εἰλικρινῆ, ὅλες τὶς ἀναποδιὲς τῆς καρδιᾶς τοῦ ἀνθρώπου, ὅλα τὰ κρύφια αἰσθήματα, ὅλους τοὺς φλογεροὺς πόθους, τοὺς εἰδυλλιακοὺς καὶ ἄσελγους ἔρωτες, τὴ φυσικὴ καὶ ἠθικὴ ὁμορφιά, καὶ, γενικώτερα, ὅλα τἄλλα ἐνδόμυχα τοῦ ἀνθρώπινου.

Ξεύροντας τὰ πολυσύνθετα μυστικὰ ποῦναι κλεισμένα μέσα στ' ἀφρολουσμένα στήθια μιᾶς παρθένας, ξανάβλεπε τὴ μετάνοια καὶ τὸ μόχθο ποῦ κρύβει τὸ παγωμένο κουφάρι μιᾶς παραστρατημένης γυναίκας.

Καὶ, καθὼς ἕνας τέτοιος ἀνατόμος τοῦ ἀνθρώπινου ἀνάλυσε μὲ τὶς παραμικρότερες λεπτομέρειες τὸν ἄνθρωπο, τὴ ψυχή του καὶ τὴν ὕπαρξί του, ἐνδεχόμενο ἦταν νὰ προκαλέσῃ τὴ συμπάθεια καὶ τὴν ἐχτίμησι ἀπείρων ὅσων ἄλλων, ποῦ προσπαθοῦν ἀκόμα νὰ πραγματώσουν ἐ κ ε ῖ ν ο ποῦ αὐτὸς κατώρθωσε μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασία, τὴν ἀφέλεια τῆς πένας του καὶ τὸν ψύχραιμο χαρακτῆρα του.

Ἔτσι, ὕστερα ἀπ' τὴν ἄρρητη ἐξύπνησι τῶν σογχρονιστῶν του, ὁ William Shakespeare λατρεύτικε ἀπὸ πληθώρες ἄλλων θαυμαστῶν του ὧν μετέπειτα χρόνων, ποῦ 'μίλησαν καὶ ἔγραψάν γιὰ τὸ μεγάλο ἄτομό του καὶ τὸ πολυμήχανο ἔργο του.

Πρῶτος ὁ διάσημος καὶ πολὺς Βιελάνδος ἐφιλοτέχνησε μερικὰ ἀπ' τὰ ἔργα του, στὰ 1762. Στὶς ἀρχὲς τοῦ 1801. ὁ γερμανὸς ποιητὴς Γκαῖτε ἔπαθε ψύχωσι μὲ τὸν "Ρωμαῖο καὶ τὴν Ἰουλιέτα, ἐνῷ παράλληλα, τὴν ἴδια χρονιὰ ὁ ποιητὴς Σίλλερ μετέφρασε τὸν "Μακβέθ,,. Ὁ Ἔρρικος Χάϊνε ἀφιέρωσε τὰ καλύτερα ἀπ' τὰ τραγούδια του στὶς ἡρωΐδες τῶν ἀριστουργημάτων του. Οἱ περίφημοι μουσουργοὶ Μάνδελσον, Σοῦμμαν καὶ Σοῦμπερ ἐμουσούργησαν ἀριστοτεχνικὰ νὰ δράματά του. Ὁ Συρανὸ ντε Μπερζεράκ 'λάτρεψε σὰν εἴδωλα τὸν "Ἀμλέτο,, ὁ Βολταῖρος καὶ ὁ Διδερότος τὸν ἀνύψωσαν καὶ τὸν ἐξύμνησαν μὲ τὴ μοῦσα τους. Ὁ Βέρδι ἔδωκε τὴν ἰδανικώτερη μουσικὴ στὸν "Ὀθέλλο,, στὸ "Μακβεθ,, στὸ "Φαλστάφ,,. Στὰ 1806. ἡ ντὲ Σταέλ, ὁ Γκιζότος. ὁ Βιλεμαὶν καὶ τόσοι ἄλλοι, μετέφρασαν ἔμμετρα τὰ καλύτερα ἔργα του. Ὁ Ἀλφρέδος ντὲ Βινὺ ἔπαιξε τὸν "Ὀθέλλο,, στὸ Γαλλικὸ—Θέατρο τῆ χρονιὰ τοῦ 1829. ἐνῷ ἡ Γεωργία Σάνδη ἔπαιξε τὸ "Ὅπως εὐαρεστεῖστε,. στὰ 1856, καὶ στὸ ἴδιο θέατρο. Καὶ, τώρα, τελευταῖα, ἡ καλλιτέχνις Σάρρα Μπερνάρ. ἀριστοτέχνησε τοὺς ῥόλους πρωταγωνιστῶν τοῦ "Ὀθέλου,, καὶ τοῦ "Μάκβεθ,, παίζοντας ἀδιάκοπα τὰ δύο αὐτὰ ἔργα του, ἀκόμα λίγον καιρὸ προτοῦ τὴ θερίσῃ τὸ ἀπαίσιο δρεπάνι τοῦ θανάτου. —

II

Τὸ "Θόρυβος χωρὶς αἰτία,, 'γράφτηκε στὰ 1599 καὶ πρωτοφάνηκε τὸ Μαΐο μῆνα τοῦ 1600 ὕστερα, μέσα στὴ διάρκεια τῆς ἴδιας χρονιᾶς 'παρουσιάστηκε σὲ τέσσαρες διάφορες σκηνὲς καὶ σὲ πληθώρα παραστάσεων. Μετὰ παρέλευσι πολλῶν χρόνων ξαναφάνηκε πολλὲς φορὲς καὶ μὲ μεγάλη ἐπιτυχία σὲ διάφορα θέατρα τῆς 'Αγγλίας.

Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι στρωμωγμένο μέσα στὶς κωμῳδίες τοῦ Shakespeare, ἂν καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς διαλεχτοὺς συγχρονιστὲς τοῦ ποιητῆ, τὸ ἀπεκάλεσαν δρᾶμα, ἢ κατὰ τὴ γνώμη ἄλλων δρᾶμα—κωμῳδία.

'Εμεῖς. βλέποντας πῶς μποροῦμε δίχως κανένα δισταγμό, μὲ λίγες μόνα παραλλαγὲς ποῦ δὲν βλάφτουν διόλου τὸ γνήσιο χειρόγραφο τοῦ William νὰ τὸ μετατρέψουμε σὲ ἱλαροτραγῳδια—πρᾶμα ποῦ ἱκανοποιῇ ἄλλωστε καὶ τὶς δυὸ διφορούμενες μερίδες τῶν κριτικῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς—βλέπο τας λοιπὸν πῶς μποροῦμε δὲν ἐδιστάσαμε.

Καὶ γιὰ συμπέρασμα ἀκόμα νὰ ποῦμε ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Shakespeare, εἶναι ἕνα δρᾶμα γραμμένο σὲ σατυρικὸ ὕφος ἢ παράλληλα, μιὰ κωμῳδία γραμμένη ἀπὸ μιὰ πένα, ποῦ δὲν 'ξεχνοῦσε ὁλότελα ὅτι ἔγραφε καὶ δράματα,—καὶ, καθόλου παράδοξο, μὲ τὸ ἴδιο μελάνι μάλιστα!

Ἔτσι! δουλεύοντας ἐμεῖς τὴν Ἑλληνικὴ ἔκφρασι τοῦ ἔργου αὐτοῦ, εἴδαμε φανερὰ πῶς σ' ὡρισμένα σημεῖα ὁ ποιητής του 'παρεσύρθηκε ἀπὸ τὸν δραματικό του κατήφορο καὶ σ ἄλλα ἀπὸ τὴ σατυρικὴ παρτίδα τοῦ πολυσύνθετου μυαλου του.

Μ' ἄλλα λόγια, ἔβγαλε ἕνα ἔργο ποῦ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὸ ἀποκαλέσῃ κανεὶς ἀτόφιο, μά, ποῦ οὔτε θἄχε κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ τὸ πῇ ἄσκημο καὶ νὰ τοῦ καταχωρίσῃ ὡρισμένα ψεγάδια.

'Ανάμεσα σ' ὅλες τὶς ἄλλες παρατηρήσεις καὶ κατακρίσεις ποὺ χουν γίνῃ ἀπὸ πολλὰ στόματα κι' ἀπὸ περσότερες πέννες—μὲ τόσην ἀφθονία μάλιστα ποῦναι θαῦμα πῶς ἡ σκιὰ τοῦ William δὲν 'φανερώθηκε ἀκόμα, γιὰ νὰ μετατρέψῃ τ-περίδοξα ὄνειρα τῶν κριτικῶν του, σὲ βρυκολαὰ κιασμένους ἐφιάλτες—ἀνάμεσα λοιπόν, σὲ τόσες περιττολογίες κι. ἀερολογήματα, θὰ μποροῦσε ἕνας εὐσυνείδητος ἄνθρωπος—χωρὶς βέβαια νἄναι καὶ κριτικὸς—νὰ πῇ ἁπλεῖκὰ τὴν ἐντύπωσι ποῦ τοῦ 'φύτεψε τὸ καταβρόχθισμα μερικῶν ἔργων τοῦ Shakespeare: «Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἔγραψε γιατὶ ἔπρεπε νὰ γράψῃ, Ἂν ἤθελε ἄς ἔκανε καὶ ἄλλοιῶς. Εἶχε καὶ σπίτι καὶ γυναῖκα καὶ παιδιά.»

Ἔτσι θὰ 'μιλοῦσε ἡ συνείδησι.

Καὶ ἔτοι, ἀκολουθῶντας τὴ φωνὴ τῆς συνειδήσεως, φανταζόμαστε πῶς τὸ «Θόρυβος χωρὶς αἰτία» γράφτηκε ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ γραφτῇ—καὶ σ' ὡρισμένο χρονικὸ διάστημα μάλιστα—ἀπὸ ἕνα τεχνίτη τῆς θεατρικῆς πέννας, ποῦ κάθησε κι' ἀράδιασε ἀπάνω στὸ χαρτὶ τὶς ἰδέες ποῦ τοῦ κατέβηκαν μέσα στὴν ὡρισμένη αὐτὴ προθεσμία.

Τὶς ἔγραφε ὅπως τοῦ τὶς ὑπαγόρεψε ἡ λογικὴ καὶ τὶς ἐζωγράφισε πάνω στὸ φόντο τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ σκεδιαγραφήματος. μὲ τὶς χροιὲς τῆς δικῆς του τέχνης καὶ μὲ τὴν ἀφέλεια τῆς δικῆς του ἐποχῆς.

Ἔγραψε. Κι' ἔβγαλε ἕνα ψυχολογημένο καὶ χαριτωμένο ἔργο, γραμμένο μὲ τὴ ξεχωριστὴ ἐκείνη ψυχραιμία ποῦ τὸν ἐκύκλωνε.—

III

Ἂν πάρῃ, τώρα κανεὶς μὲ τὴ σειρὰ τὸ πολύκροτο ἔργο τοῦ ἄγγλου ποιητῆ θὰ δῇ ν' ἀραδιάζουνται μπρὸς ἀπ' τὴ καλοπροαίρεστη φαντασιὰ ποῦ θὰ τοῦ ἔδιναν τὴν ἐντύπωσι τῆς ὑπεροχῆς, ἂν ἀφαιρέσουμε τὴ παγωνιὰ ποῦ δείχνει σ' ἐμᾶς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ἡ τεχνοτροπία τοῦ θεατρικοῦ ἔργου τοῦ δεκάτου ἑβδόμου.

Αὐτὸ βέβαια, ὅμως, δὲν μᾶς ἀπαγορεύει ν' ἀποκαλοῦμε τὸν 'Ὀθέλλο, δραματικὸ κολοσσὸ ὅπως δὲν μᾶς ἀπαγορεύει ν' ἀποκαλοῦμε τὸν «Ρωμαῖο καὶ τὴν Ἰουλιέτα», θαῦμα δραματιτῆς ὑπεροχῆς.

Ἄλλωστε τὸ πράμμα εἶναι εὐκολονόητο ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ καὶ ἀμετάκλητο ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ὅσο γιὰ τὴν ἑλληνικὴ μας ἔκφρασι, δὲν θὰ ποῦμε τίποτ' ἄλλο ἀπὸ τὸ ὅ,τι ἡ πολύπονη κι' εὐσυνείδητη προσπάθεια, μᾶς χαράξε τὸν ἐγωϊεσμὸ νἄχουμε τὴ σίγουρη προαίρεσι πῶς φτάσαμε στὸ εὐνοϊκώτερο σημεῖο τοῦ καλοπροαίρετου σκοποῦ μας.

Στέλιος. Μαρᾶτος.

(Ἑλληνικὴ ἔκφρασις τοῦ «Much adoe alout nothing» τοῦ Shakespeare.—**Π ρ ο λ ε γ ό μ ε ν α τοῦ ἐκφραστοῦ.**)

ΟΡΘΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Συνδρομαί:		
Ἐτησία	δραχ.	24
Ἑξάμηνος	»	12
ἐξωτερικοῦ	Φράγ	30
Ἀμερικῆς	δολ.	6

ΨΥΧΗ... ΔΙΑΒΑΙΝΟΝΤΑΣ...

ἀφιερωμένο στὸ Μ. Α.

Μπλέξανε τὰ τραγούδια μου
σ' ὠχρόχλωμα λουλούδια,
σὰν τὸ κισσὸ μεσ' τὰ δεντριά,
ξέθωρα, κορασιά.

—

Ἐχάϊδεψα τὴ λύρα μου
κοὶ στέναξε—ὠϊμένα—
ἤταν τὰ χέρια μου βαρειὰ
ἀπ' τὴν ἀπελπισιά.

—

Κι' ἀπέ, ψυχή, σὰ διάβηκες
μυρόλουστη πνοοῦλα,
γροικῶντας πειὰ στερνὴ φορά,
μου σκόρπισες δροσιά.

ΒΑΣΟΣ ΝΟΔΑΡΟΣ

LUDWIG UHLAND

Frilingsglaube

Ξυπνήσανε τ' ἀγέρια τ' ἀλαφρὰ
κι' ὑφαίνουν μέρα νύχτα μὲ χαρὰ
καὶ ψιθυροῦν· τὰ μάτια ἀργὰ θὰ κλείσουν.
Ὦ φθόγγε νέε, ὦ πρόσφατη εὐωδιά!
Μὴν εἶσαι πειὰ δειλὴ φτωχὴ καρδιά!
Ὅλα γιὰ σένα τώρα θὰ γυρίσουν.

Ὥρηα τὰ δάση θὰ προβάλουν πειά,
δὲν ξέρουμε τὶ θὰ γενῇ ταχειά,
τὰ λούλουδα δὲν θέλουνε νὰ σβύσουν.
Κι' ἡ πειὸ μακρόβαθη κοιλάδ' ἀνθεῖ,
ξέχνα τὰ βάσανα καρδιὰ φτωχή!
Ὅλα γιὰ σένα τώρα θὰ γυρίσουν.

(Μετάφρ.) Γ. ΤΣΟΥΚΑΝΤΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Στοῦ δρόμου πέρα τὴ γωνιὰ κλαίει βιολὶ θλιμμένο..
εἶναι ὁ ἔρμος ὁ τυφλὸς αὐτὸς ποῦ τραγουδάει
τὴ δύστηχη τὴ μοίρα του μάταια κυνήγαει
τὴν εὐτυχιά του, ὄνειρο πλάνο καὶ μαγεμμένο...

—

Ὀνειροπόλος μουσικὸς μὲ μάτια τεντωμένα
κάποια πλανεύτρα λὲς σκιὰ τὸ δύστηχο τραβάει
κα! ἡ ψυχὴ του μυστικὰ μὲ τὸ βιολὶ μηλάει
γιαυτὸ ξεχύνει γύρω του τραγούδια λυπημένα..

—

Τέτοιος—ἀλλ'μονο – κ' ἐγώ! γυρνῶ καὶ τραγουδάω
μὲ τὴ θλιμμένη λύρα μου γιὰ ὄ.ειρα χαμένα
ὅμως γλυκειὰ ἡ μουσικὴ π' ἀκούω καὶ μεθάω!

—

κι' ἂν γύρω εἶναι τρικυμιὰ ἢ κι' ἂν γαληνεμένα
μόνος πιστὸς στὸ θέλγητρο τῆς λατρευτῆς μου λύρας
θῦμα γιὰ τὴν ἰδέα μου καὶ σαρκαστὴς τῆς μοίρας.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΜΠΕΚΑΣ

EDGAR ALLAN POE

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΓΑΤΟΣ

Στὰ μέσα τῆς νύχτας ποῦ ἀκολούθησε τὴ μέρα τῆς ἄγριας τῆς πράξης, ξύπνησα σίγνης ἀπὸ διαπεραστικὲς κραυγὲς, ποῦ ἀνάγγελλαν φωτιά. Τὰ περαπετάσματα τοῦ κρεββατιοῦ μου ἦταν ὅλα ἁρπαγμένα ἀπ' τὶς φλόγες κι' ὅλο τὸ σπίτι λαμποκοποῦσε ἀπ' αὐτές. Μὲ μεγάλη δυσκολία ἡ γυναῖκά μου, ἕνας ὑπηρέτης κι' ἐγὼ κατορθώσαμε νὰ φύγουμε μεσ' ἀπ' τὴν πυρκαϊά. Ἡ καταστροφὴ ἦταν τέλεια συμπληρωμένη: ὁλάκαιρη ἡ περιουσία μου ἦταν χαμένη: Ἕνα αἴσθημα θλιβερῆς ἀπογοητεύσεως μὲ κατέλαβε ἀπὸ τότε. Ἀδυνατῶ νὰ βρῶ καμμιὰ σχέση αἰτίας κι' ἀποτελέσματος μεταξύ τῆς καταστροφῆς καὶ τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλὰ ἐπειδὴ καταλεπτῶς διηγιέμαι μιὰν ἀλυσίδα ἀπὸ γεγονότα ἀληθινά, δὲ θέλω νὰ παραλείψω οὔτε τὴν παραμικρότερη λεπτομέρεια. Τὴν ἑπομένη τῆς πυρκαϊᾶς ἐπισκέφθηκα τὰ ἐρείπια: οἱ τοῖχοι ὅλοι ἐκτὸς ἑ ὸς ἦταν πεσμένοι τὴν ἐξαίρεση ἀποτελοῦσε ἕνας ἐσωτερικὸς τοῖχος, ὄχι πολὺ χοντρός, ποῦ βρίσκουνταν περίπου στὸ κέντρο τοῦ σπητιοῦ καὶ ὅπου ἀκουμποῦσε τὸ κεφάλι τοῦ κρεββατιοῦ μου. Ὁ ἀσβέστης ἐδῶ εἶχε σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀντισταθῆ στὴν ἐπίδρασιν τῆς φωτιᾶς, πρᾶγμα ποῦ ἀπέδιδα στὸ ὅτι εἶχε τελευταίως στρωθῆ. Γύρω ἀπ' τὸν τοῖχο αὐτὸ ἕνα πυκνὸ πλῆθος εἶχε μαζευτῆ καὶ πολλὰ πρόσωπα φαίνουνταν νὰ ἐξετάζουν ἰδίως ἕνα μέρος μ' ἐντεταμένη κι' ἀνυπόμονη προσοχή. Ο! λέξεις "περίεργο!,, "Μοναδικό!,, κι' ἄλλες παρόμοιες ἐκφρασες κέντησαν τὴν περιέργειά μου Πλησίασα, καὶ εἶδα, χαραγμένη σὰν ἔγγλυφο, τὴ μορφὴ ἑνὸς πελώριου ΓΑΤΟΥ. Ἡ ἔκφραση εἶχε ἀποδοθεῖ μὲ μιὰ ἀκρίβεια ἀληθινὰ θαυμαστή μιὰ θηλειὰ ἦταν τριγύρω ἀπὸ τοῦ ζώου τὸ λαιμό.

Μόλις εἶδα τὴν ἐμφάνιση ἐκείνη - γιατί σὰν τέτοια τὴν πῆρα ἀπ' τὴν ἀρχή - ὁ θαυμασμὸς κι' ὁ τρόμος μου στάθηκε μεγάλος. Ὕστερα ἡ σκέψη ἦρθε σὲ βοήθειά μου: θυμήθηκα πῶς εἶχα κρεμάσει τὸ γάτο μέσ' σ' ἕναν κῆπο πλάϊ στὸ σπίτι μου. Μόλις πῆρε εἴδηση τῆς φωτιᾶς τὸ πλῆθος πλημμύρησε τὸν κῆπο ἐκεῖνο καὶ κάποιος θὰ πῆρε τὸ ζῶο ἀπ' τὸ δέντρο καὶ θὰ τὸ ρίξε ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο στὸ δωμάτιό μου μὲ τὸ σκοπὸ ἴσως νὰ μὲ ξυπνήσῃ Μὲ τὴ πτώση τῶν ἄλλων τοίχων τὸ θῦμα τῆς ἀγριότης μου θὰ ζουλίχτηκε στὴν ἐπιφάνεια τοῦ φρεσκοστρωμένου ἀσβέστη, ποὺ μὲ τὶς φλόγες καὶ τὴν ἀμμωνία ἀπ' τὸ πτῶμα, σχημάτισε τὴν εἰκόνα ὅπως τὴν ἔβλεπε τώρα.

Ἂν καὶ εὔκολα ἔτσι ἤρθα στὰ λογικά μου, ἂν ὄχι τέλεια στὴ συνείδησή μου, τὸ τρομακτικὸ γεγονός, ποῦ παραπάνω ἐξιστόρησα δὲν εἶχε μόνον ἀποτέλεσμα μιὰ βαθύτατη ἐντύπωση στὴ φαντασία μου: Γιὰ μῆνες ἀλάκαιρους δὲν μποροῦσα ν' ὁπαλλαγῶ ἀ τ'τὸ φάντασμα τοῦ γάτου, καὶ σ' ὅλη αὐτὴν τὴν περίοδο μοῦ ξανάρθε στὴν ψυχὴ ἕνα μισοαίσθημα, ποῦ φαίνουνταν, ἀλλὰ δὲν ἦταν μετάνοια. Ἔφθασα νὰ λυπᾶμαι γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ ζώου καὶ νὰ γυρεύω μέσ' τὰ οὐτιδανὰ καταγώγια, ποῦ εἶχα συνήθεια νὰ συχνάζω, κανένα ἄλλο τοῦ ἴδιου εἴδους κι' ἂν ἦταν δυνατὸ τῆς ἴδιας μορφῆς, γιὰ νὰ τὸ βάλω στὴ θέση τοῦ χαμένου.

Μιὰ νύχτα, καθὼς καθόμουν ἀποχαυνωμένος σὲ μιὰ τρώγλη χειρότερη ἀπὸ ἄτιμη, αἴφνης ἡ προσοχή μου ἐλκύστηκε ἀπὸ ἕνα μαῦρο ἀντικείμενο, ποῦ ἀναπαυόταν στὴν κορφὴ ἑνὸς ἀπ' τὰ πελώρια βαρέλια τῆς ζινέβρας καὶ τοῦ ρουμιοῦ, ποῦ ἀποτελοῦσαν τὰ κυριώτερα ἔπιπλα τοῦ διαμερίσματος. Ἐκύτταζα τόσην ὥρα μὲ προσοχὴ τὴν κορφὴ τοῦ βαρελιοῦ ἐκείνου καὶ μοῦ προξενοῦσε τώρα ἔκπληξη πῶς δὲν εἶχα παρατηρήσει ἀπὸ πρὶν τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἐκεῖ ἐπάνω. Τὸ πλησίασα καὶ τὸ ἄγγιξα μὲ τὸ χέρι μου: ἦταν ἕνας μαῦρος γάτος—ἀπ' τοὺς πολὺ μεγάλους—ἀκριβῶς τόσος ὅσος κι' ὁ Πλούτων, κι' ὅμοιος μ' αὐτὸν σὲ κάθε του χαρακτηριστικὸ ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα ὁ Πλούτων πουθενὰ στὸ στόμα του δὲν εἶχε οὔτε μιὰν ἄσπρη τρίχα, ἐνῷ ἐτοῦτος εἶχε ἕνα μεγάλο ἀλλ' ἀκαθόριστο ἄσπρο λεκέ, ποῦ ἔπιανε ὅλο του σχεδὸν τὸ στῆθος.

Μόλις τὸν ἄγγιξα σηκώθηκε ἀμέσως, ρουχάλησε βαρειά, τρίφτηκε πάνω στὸ χέρι μου καὶ φάνηκε καταθελγμένος μὲ τὴν παρουσία μου. Αὐτὸ ἦταν νὸ πλᾶσμα ποῦ γύρευα τόσον καιρό. Γύρεψα ἀμέσως νὰ τὸ ἀγοράσω ἀπ' τὸν ἰδιοκτήτη, ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν εἶχε καμιὰ ἀξίωση ἀπάνω του, δὲν ἤξερε τίποτα γι' αὐτὸν οὔτε τὸν εἶχε ὡς τώρα ξαναδῆ.

Ἐξακολούθησα τὰ χάδια μου κι' ὅταν ἑτοιμάστηκα νὰ φύγω τὸ ζῶο ἔδειξε διάθεση νὰ μ ἀκολουθήσῃ Τοῦ τὸ ἐπέτρεψα καὶ καθὼς προχωρούσαμε στὸ δρόμο, στεκέμουν κάτου—κάπου καὶ τὸν χτυποῦσα χαϊδευτικά. Ὅταν ἔφτασε σπίτι, ἐξοικειώθηκε ἐμέσως μ' αὐτὸ κι' ἔγεινε σὲ λίγο ὁ εὐνοούμενος τῆς γυναίκας μου.

Ὅσο γιὰ μένα γρήγορα ἔνοιωσα μίαν ἀντιπάθεια γι' αὐτὸ νὰ γενιέται μέσα μου: ἦταν ὅ ἀντύχτοπος τοῦ ὅ,τι εἶχε προγγηθῆ. Δὲν ξέρω πῶς καὶ γιατί, ἀλλ' ἡ φανερὴ ἀγάπη του γιὰ μένα μ' ἐνοχλοῦσε μᾶλλον καὶ μὲ στενοχωροῦσε σιγά—σιγά τὰ αἰσθήματα αὐτὰ τῆς ἀντιπάθειας καὶ στενοχώριας μεγάλωσαν κ' ἔφτασαν τὴν πίκρα τοῦ μίσους ἄρχισα νὰ-τ' ἀποφεύγω. Κάποιο αἴσθημα ντροπῆς κι' ἡ θύμησι τῆς πρόσφατης ἀκόμα ἄγριας πράξης μου, ἦταν ποῦ μ' ἐμπόδιζαν νὰ του κάνω κακό. Γιὰ κάμποσες ἑβδομάδες οὔτε τὸ χτύσησα οὔτε τὸ πείραξα κανόλου, ἀλλὰ σιγά—σιγά—μὰ πολὺ σιγά—ἄρχισα νὰ τὸ κυττῶ μὲ πολὺ κακὸ μάτι καὶ σιωπηλὰ ἔφευγα τὴν ἀπεχθῆ παρουσία του ὅπως θ' ἀπέφευγα κανένα χολεριασμένο.

Ἐκεῖνο ποῦ δίχως ἄλλο αὔξησε πιὸ πολὺ τὸ μῖσος μου γιὰ τὸ ζῶο ἦταν ἡ ἀνακάλυψη, ποῦ ἔκανε τὴν ἄλλη μέρα ποῦ τῶφερα σπίτι, ὅτι ὅπως τοῦ κλούτωνος, τοῦ' λείπε κι' αὐτοῦνοῦ τὸ ἕνα του τὸ μάτι Ἡ λεπτομέρεια αὐτὴ τὸ ἔκανε ἀκόμα πιὸ ἀγαπητὸ στὴ γυναῖκα μου, ποῦ, ὅπως καὶ παραπάνω εἶπα, εἶχε κι' αὐτὴ τὰ τρυφερὰ ἐκεῖνα αἰσθήματα ποῦ ἦταν μιὰ φορὰ τὸ σπουδαιότερο χαρακτηριστικὸ μου καὶ ἡ πηγὴ πολλῶν ἀπὸ τὶς ἁπλότατες καὶ ἀθωότατες ἡδονές μου.

Ὡς τόσο μὲ τὴν ἔχθρα μου κατὰ τοῦ γάτου φαίνονταν ν' αὐξάνῃ ἡ ἀφοσίωση ἐκείνου γιὰ μένα. Ἀκολουθοῦσε τὰ βήματά μου μὲ μιὰν ἐτιμονή, ποῦ εἶναι δύσκολο νὰ δώσω στὸν ἀναγνώστη νὰ καταλάβῃ. Ὅπου δήποτε κι' ἂν καθήμουν κουλουριάζονταν κατ' ἀπ' τὴν καρέκλα μου ἢ σκαρφάλωνε στὰ γόνατά μου, γεμίζοντάς με μὲ τὰ σιχαμερὰ του χάδια. Ἂν σηκωνόμουν νὰ περπατήσω μπλέκοντας μέσ' τὰ πόδια μου, τόσο ποῦ κόντευε νὰ μὲ βίξῃ χάμω, ἢ μπήγοντας τὸ κοντὸ καὶ μακρὺ του νύχι στὸ φόρεμά μου σκαυφάλωνε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὡς τὸ στῆθος μου. Τότε μουρχόταν ἡ ἐπιθυμία νὰ τὸ σκωτώσω μ' ἕνα χτύπημα δυνατό, ἀλλὰ δὲν τόκανα, γιατὶ θυμόμουν ἀκόμα τὸ πρόσφατο ἔγκλημα, καὶ ἰδίως— ἄς τὸ ξομ λογηθῶ ἀμέσως—γιατὶ τὸ ΤΡΟΜΑΖΑ τὸ ζῶο ἐκεῖνο . . .

Ὁ τρόμος αὐτὸς δὲν ἦταν ἐντελῶς τρόμος γιὰ σωματικὸ κακό, ἂν καὶ δύσκολα θὰ μποροῦσα νὰ τὸν καθορίσω ἀλλοιότικα.

Ντρέπουμε ὅμως νὰ τ' ὁμολογήσω, ἀκόμα καὶ μέσ' ἀπ' αὐτὸ τοῦ κατάδικου τὸ κελί, ὅτι ὁ τρόμος κι' ὁ φόβος ποῦ μοῦ προξενοῦσε τὸ ζῶο μεγάλωσαν μὲ μιὰν ἀπ' τὶς ἁπλούστερες χείμανιρες ποῦ θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ φανταστῆ.

Ἡ γυναῖκα μου πολλὲς φορὲς εἶχε ἐπιστήσει τὴν προσοχή μου στὸ χαρακτῆρα τῆς λευκῆς κηλίδας, ποῦ εἶπα παρὰ πάνω καὶ ποῦ ἀποτε

λοῦσε τὴ μόνη φανερὴ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ παράδοξου ζώου κι' ἐκείνου ποῦ εἶχα πνίξει. Ὁ ἀναγνώστης θὰ θυμᾶται ὅτι ἡ κηλίδα αὐτὴ ἂν καὶ πολὺ μεγάλη ἤταν στὴν ἀρχὴ ὁλότελα ἀκαθόριστη, ἀλλὰ σιγὰ—σιγά—χωρὶς ἡ ἀλλαγή, ποῦ τὸ λογικό μου γιὰ πολὺν καιρὸ προσπαθοῦσε νὰ θεωρῇ φανταστική, νὰ φαίνεται καθόλου—εἶχε ἐπὶ τέλους προσλάβει κάποιο σχῆμα ποῦ διακρίνουνταν μὲ μιὰ ἐξωτερικὴ καθαρὴ γραμμή: ἤταν ἡ ἀναπαράσταση ἑνὸς ὄργανου, τοῦ αἰσχύνομαι νὰ ὀνομάσω—καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τόσο μισοῦσα καὶ φοβόμουν τὸ τέρας κι' ἤθελα τὸ ξεκάνει ἂν τολμοῦσα—ἤτανε, λέω, ἡ εἰκόνα ἑνὸς ἀπαίσιου, ἑνὸς φρικαλέου πράγματος . . . . . τῆς ΑΓΧΟΝΗΣ! — Ὦ, πένθιμη καὶ φοβερὴ μηχανὴ τοῦ τρόμου καὶ τοῦ κρίματος, τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ θανάτου! . . . .

(ἀκολουθεῖ τὸ τέλος) ΠΕΡ. ΚΟΜ.

CHARLES BAUDELAIRE

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΣΕ ΠΡΟΖΑ

Ο ΚΑΘΕΝΑΣ ΤΗ ΧΙΜΑΙΡΑ ΤΟΥ

Σὲ μιὰ μεγάλη σκοτεινιασμένη κοιλάδα δίχως δρόμους καὶ χορτάρι, δίχως ἕνα ἀγκάθι ἢ μιὰ τσουκνίδα, κάτ' ἀπ' ἕναν νεφελώδη οὐρανό, συνήντησα πολλοὺς ἀνθρώπους, ποὺ περπατοῦσαν σκυμμένοι. Καθένας ἀπ' αὐτούς, ἤταν φορτωμένος στὴ ράχη του, μιὰ ὑπερμεγέθη ΧΙΜΑΙΡΑ, βαρειὰ σὰν ἕνα σακκὶ ἀπὸ ἀλεύρι ἢ κάρβουνα ἢ σὰν τὸ σάκκο κανενὸς Ρωμαίου πεζοῦ στρατιώτη.

Ἀλλὰ αὐτὸ τὸ τερατῶδες ζῶο δὲν ἀδρανοῦσε τοὐνάντιον ἐδασάνιζε τὸ ἀνθρώπινο ὑποζύγιό του, καὶ εἶχε μπήξει τὰ δυό του γαμψὰ νύχια στὸ στῆθός του. Τὸ ὑπερβολικό του κεφάλι ἤταν ἐπάνω ἀπ' τὸ μέτωπο τ' ἀνθρώπου, σὰν καμμιὰ ἀπ' αὐτὲς τῆς τερατώδες, περικεφαλαῖες, ποὺ φοροῦσαν οἱ ἀρχαῖοι πολεμισταί, ἐλπίζοντας νὰ τρομοκρατήσουν μ' αὐτὲς τὸν ἐχθρό...

Ἀρώτησα κάποιον ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ταξειδιῶτες, ποὺ πηγαίνουνε. Μ' ἀπάντησε πὼς δὲν ἤξερε τίποτε, ὅπως κι' οἱ λοιποί του συνοδοί· ἀλλά, καθὼς φαίνεται, πηγαίνουνε πρὸς κάποιο ὡρισμένο μέρος, γιατὶ ὥθοῦντο ἀπὸ μιὰ ἀόρατη ἀνάγκη νὰ περπατοῦν. Καί, περίεργο πρᾶμμα, κανένας ἀ' τ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς ταξειδιῶτες δὲν ἔδειχνε πὼς εἶχε μνησίκακες διαθέσεις πρὸς τὸ τέρας ποὺ κρεμότανε ἀπ' τὸ λαιμό του, πάνω στὴ ράχη του. νόμιζε κανεὶς πὼς τὸ θεωροῦσαν σὰν ν' ἀποτελοῦσε μέρος τοῦ σώματός τους. Ὅλα αὐτὰ τὰ κουρασμένα καὶ σκυθρωπὰ πρόσωπα, δὲν ἔδειχναν καμμιὰ ἀπελπισιά.

Ἐπροχωροῦσαν κατ' ἀπ' τὸν πνηχτικὸ οὐρανό, μὲ τὰ πόδια βυθισμένα στὴ σκόνη ἑνὸς ἐδάφους τόσο ἀπαισίου, ὅσο κι' ὁ θόλος τοὐρανοῦ· καὶ ἡ καρτερικὴ Φυσιογνωμία τους, εἶχε τὸ ὕφος αὐτῶν ποὺ ναι καταδικασμένοι νὰ ἐλπίζουνε πάντοτε.....

Ἡ συνοδεία πέρασε πλάϊ μου, καὶ βυθίστηκε στὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ ὁρίζοντος, ἐκεῖ ὅπου ἐκφεύγει τὴν περιέργεια τοῦ ἀνθρωπίνου βλέμματος ἡ σφαιρικὴ ἐπιφάνεια τοῦ πλανήτου..

Κ' ἔμεινα μερικὲς στιγμὲς ἐπιμένοντας νὰ κατανοήσω τὸ μυστήριο αὐτὸ ἀλλὰ σὲ λίγο μὲ κατέλαβε ἡ ἀδιαφορία. Καὶ λυπήθηκα ἀκόμη περισσότερο, ἀπ' ἐκείνους ποὺ τοὺς εἶχα δεῖ λίγο πρὶν νὰ τοὺς βασανίζουνε ἡ ἀπαίσιες χίμαιρες..

II

Ο ΤΡΕΛΛΟΣ ΚΑΙ Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ

Τὶ θαυμασία ἡμέρα!... τ' ἀπέραντο πάρκο λιγοθυμεῖ ἀπ' τὸ ζωηρὸ θάλπος τοῦ ἡλίου, ὅπως ἡ νειότη ἀπ' τὸν ἔρωτα.

Ἡ φύσις στὴν ἔκστασή της δὲν κάνει τὸν παραμικρὸ θόρυβο. Κι' αὐτὰ τα νερὰ φαίνουνται σὰν κοιμισμένα.... Ἕνα σιωπηλὸ ὄργιο, τελεῖται, ποὺ διαφέρει πολὺ ἀπ' τῆς ἑορτὲς τῶν ἀνθρώπων. Θάλεγε κανεὶς, πῶς τὰ πράγματα ἀνταναχλοῦν ὁλοένα δυνατώτερο, ἀπ' ἕνα φῶς ποὺ αὐξάνει κάθε τόσο. Θάλεγε κανεὶς πῶς φλέγονται τ' ἄνθη ἀπ' τὴν ἐπιθυμία ν' ἀντιμετρηθοῦν, μὲ τὸ γαλανὸ χρῶμα τοὐρανοῦ, ὡς πρὸς τὴ δύναμη τῶν χρωμάτων τους. Καὶ ἡ ζέστη ποὺ καθιστᾶ ὁρατὲς τῆς μυρουδιές τους, τῆς ἀνεβάζει πρὸς τὸν ἥλιο σὰν καπνούς.

Καὶ μέσα σαυτὴ τὴ γενικὴ εὐχαρίστηση, παρετήρησα καὶ μιὰ ὕπαρξι θλιμμένη.

Στὰ πόδια μιᾶς κολοσσιαίας Ἀφροδίτης, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τεχνητοὺς τρελλούς, ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἑκούσια γελοίους, ποῦνε ὑποχρεωμένοι νὰ κάνουν τοὺς βασιλεῖς, νὰ γελοῦνε ὅταν τοὺς καταλαμβάνει ἡ πλῆξις, μὲ χτυπητὰ καὶ γελοῖα φορέματα, καὶ μὲ κέρατα καὶ κωδωνίσκους στὸ κεφαλί, πεσμένος ἐπάνω στὸ βάθρο τοῦ ἀγάλματος, σηκώνει τὰ πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα ματια του πρὸς τὴν ἀθανανη θεά.

Καὶ λένε τά μάτια του: « Εἶμ' ὁ τελευταῖος κι' ὁ πιὸ ἐγκαταλημένος ἀπ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, στερημένος ἀπὸ ἔρωτα καὶ φιλιά, ὡς πρὸς αὐτό, πιὸ κατώτερος κι' ἀπ' τ' ἀτελέστερα τῶν ζώων. Καὶ μολαταῦτα εἶμαι πλασμένος, γιὰ νὰ αἰσθάνομαι τὴν ἄφθειτή σου ὡραιότητα! Ὦ Θεά! Σπλαχνίσου τὸν πόνο καὶ τὴν παραφορά μου!...

Ἀλλὰ ἡ ἄκαμπτη Ἀφροδίτη, ἐξακολουθεῖ νὰ κυττάζῃ, μακριὰ μὲ τὰ μαρμάρινά της μάτια....

« Spleen de Paris »

ΣΩΤΟΣ ΓΑΡΔΕΝΗΣ

VICTOR HUGO

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΑΠΑΤΑΤΑΙ

Ὁ ἄνθρωπος ἀπατᾶται. Βλέπει ὅτι γιὰ τὸν ἑαυτόν του τὸ πᾶν εἶνε σκοτάδι. Τρέμει καὶ ἀμφιβάλλει· Πιστεύει στό μῖσος τοῦ σκότους. Τὸ μάτι του μόλις ἀνοίγει. Λέγει: « Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁκολασμένος τῆς γῆς, τὸ θλιμένο ἄτομο, ποῦ ἔχει πόλεμο μὲ τὸ ἄπειρο κι' ἔχει ἐχθρὸ τὸ σύμπαν; »

Ἂν κυττάξῃ στὴ ζωή, ποῦ κι' αὐτὴ εἶναι ὄδυσσος ὅλη ἡ ἱστορία κλαίει κι' ὀδύρεται, φωνάζει καὶ πάσχει. Ὅλες ἡ φλογερές λαμπάδες εἶναι σβυσμένες: ὁ Μόστ μετὰ τὸν Κάτωνα χάθηκαν ἀπὸ τὸ ἱπποδρόμιον· τ' ἀνθρώπινο γένος ἔβαλε στὴ πυγμαχία μεγάλες καρδιὲς καὶ μαύρους δολοφόνους.

Τὸ παγκόσμιο αἴνιγμα ἐτροτάθηκε στὴ ψυχή, ἡ ψυχὴ ψάχνει (ναῦρη τὴ λύσι) . ἡ γῆ καὶ τὸ νερό, ὁ ἀέρας κι' ἡ φλόγα προξενοῦνε τὸ κακό, θλιβερὰ ὀττασία! Ὁ ἀέρας, ἡ θάλασσα, ἡ νύχτα δημιουργήθηκαν μὲ κατάχρησι....

Ἀλοίμονον! τὶ καταλαβαίνει κανείς;

Ὀλίγον δηγιούργημα καὶ καθόλου δημιουργία

Τὰ γεγονότα, ποῦ εἶναι ἄφωνα καὶ φαίνονται σκοτεινά, στὴν παρατήρησι ἀναφαίνονται σὰν ἕνα βουνὸ αὐτὸ σκοτάδι, καὶ τίποτα δὲν φέγγει, τίποτα δὲν λάμπει.

Ὁ ὁρίζοντας εἶναι σκοτάδι, ὅπου τὸ σκοτάδι, ἁπλώνει, ὅπου ὑψώνεται, μπροστὰ στὴν ἀνθρωπότητα ποῦ ὀνειροπολεῖ, ἕνα ὁλόκληρο βουνὸ νύχτας.—

Ἡ ἀπαίσια σφύγγα, ἡ Φύσις, ἀκουμπισμένη στὴ κορφὴ ὀνειρεύεται, ἀπολιθώνοντας μὲ τὸ ἀπεριώριστο βλέμα της τὸν μᾶγον μὲ τὰ ἀνήκουστα κατορθώματά του, ὅλο τὸ συλλογισμένο συγκρότημα τῶν χλωμῶν Ζαραθουστρῶν, τοὺς φρουροὺς τοῦ ἡλίου καὶ τοὺς κατασκόπους τῶν ἄστρων, τοὺς καταμαγευμένους, τοὺς καταθαμβομένους.

Μοιάζει μ' ὅλο αὐτὸ τὸ σωρὸ τοῦ Οἰδίποδος ποῦ φρικιᾶς ποῦ ἡ θύελλα, ποῦ σὰν σάλπιγγα βογγᾶ στὰ σύνεφα, ὁ κομήτης, ὁ τρόμος τοῦ παρατιρητῆ, ὁ χειμώνας, ὁ θάνατος, ἡ ἀστραπή, ἡ τρομερὰ καὶ ὁρμητικὴ καταιγίδα. κάθε ὅτι τὸ μυστήριον καὶ τὸ σκότος ἔχουν τρομερὸν βάζει στὴ τρομαγμένη φαντασία.

Ἡ νύχτα γύρω τὴν σφύγγα κατρακυλᾶ μὲ θόρυβο. Ἂν μποροῦσε κανεὶς νὰ σηκώσῃ τὸ χέρι τοῦ τέρατος, ποῦ ἐπαρατήρησαν, ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον, ὁ Νεύτων, τὸ πνεῦμα τῆς χθές, καὶ ὁ ἀρχαῖος Ἑρμῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ἀπαίσια παλάμη καὶ ἀπὸ τὸ σκοτεινὸ νύχι θᾶβλεπε τὴν λέξι « Ἀγάπη

Λ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ζαραθούστρας ἤταν ὁ ἀρχηγὸς τῆς Περσικῆς θρησκείας ποῦ παρεδέχετο στὴ πλάσι δυὸ δυνάμεις ἀντιμαχομένας· τὸν Θεὸν τοῦ καλοῦ καὶ τὸν Θεὸν τοῦ κακοῦ ποῦ στὸ τέλος θὰ νικηθῇ κι' ὁ κόσμος θὰ ἀλλάξῃ μορφήν. Ἀρχὴ τῆς θρησκείας αὐτῆς ἤταν ἡ ἀγνότης στὰς πράξεις, στὰς σκέψεις καὶ στὰ λόγια.—

ΣΤΑΘΕΝΑ

Ἤταν δειλινό . . . . . μουντό .

Νεκρικὰ ἀρχίσαν νὰ χτυποῦνε ἡκαμπάνες τῆς "χώρας,, στὸ ἀκουσμά των ἡ νοικοκυράδες βιαστηκὲς φοροῦν τὰ μαντύλια τους κ' ἔρχονται *Ἀκαμάτρα*—δρόμος κεντρικός—γιὰ νὰ μάθουνε γιὰ πιὸν τίχα πρέπει νὰ πενθίσῃ ἡ χώρα.

Ἡ Στάθενα ποῦ καθόνταν ψηλὰ στοὺς "μύλους,, ἄκουσε κι' αὐτὴ τὶς καμπάνες καὶ σταυροκοπήθηκε καὶ χωρὶς νὰ φορέσῃ τὸ τρουμπάτι της πῆρε τὸ κατηφορικὸ δρομάκο καὶ ἀρχόνταν στὴν *Ἀκαμάτρα*. Ἀπὸ μακριὰ τὴν ἀντίκρυσε μιὰ κοπέλα καὶ φώναξε.

—Ἡ Στάθενα.

Κ' ὅλων τὰ κεφάλια στραφήκανε κατὰ τοὺς "μήλους,, καὶ τὴν εἶδαν νὰ κατεβαίνῃ μὲ μιὰ ἀφάνταστη γρηγοράδα.

Ἀπὸ ὅλων τὰ χείλια ξέφυγε

—Καὶ τώρα ποιὸς θὰ τῆς πῇ πῶς ψὲς τὸ βράδυ ἡ θάλασσα κατάπιε τὸ παιδί της;

Δὲν εἶχαν προφτάσει νὰ τελειώσουν τὴ σκέψη των αὐτὴ κ' ἕνα παιδὶ μικρὸ ξεφεύγοντας ἀπὸ τὴ φοῦστα τῆς μάνας του μόλις εἶδε τὴ Στάθενα νὰ πλησιάζῃ τῆς φώναξε:

—Γιαγιὰ Στάθενα πνίγηκε ὁ γιόκας σου. κ' ἡ Στάθενα σωριάστηκε χάμω κ' ὅλοι ἔτρεξαν γύρω τῆς δυστυχισμένης μάνας ποῦ τὰ χείλια της ἤταν ξωγραφισμένο ἔναβαθύτερο χαμόγελο... Τὴν συνέφεραν μὰ τώρα πειὰ ἔχει ξεφύγει τὸ χαμόγελο ἀπὸ τὰ χείλια της. Κοιτάζει γύρω ἐκστατικά... Κ' ἕνα δυνατὸ θεότρελο γέλιο τῆς ξεφεύγει ἀπὸ τὰ χείλια της ποῦ τὰ διαδέχεται ἄλλο πειὸ ἠχηρό. Ἡ Στάθενα τρελλάθηκε.....

Τὴν τράβηξα νὰ τὴν πάω στὴ καλύβα καὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν ὅλο τὸ γυναικομάζομα τῆς Ἀκαμάτρας καὶ τὰ παιδιὰ φωνάζοντας
οὔ!... οὔ . ἡ Στάθενα τρελλή ...

—Καϋμένη μάνα ἔγεινες περίγελος . .

. . . . . .

Μαύρη καταχνιὰ σκεπάζει τὰ γύρω στὸ οὐράνιο στερέωμα οὔτε ἕνα ἀστέρι γιὰ νὰ ρίξῃ στὴ σκοτινιασμένη γῆ μιὰ παρήγορη ἀχτίδα.

Θὰ ἦταν δυὸ μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὅλο τὸ χωριὸ βουτιγμένο στὸ ἀπέραντο σκοτάδι ἔχει παρμένα τὸ πειὸ βαρὺ ὕπνο. Κατὰ τοὺς «μύλους» φαίνεται λίγο φῶς ἡ καλυβοῦλα τῆς Στάθενας ξενυχτοῦτε. Ἡ Γρηὰ Στάθενα ἔχει ἀφίσει τὸ κουρασμένο της ἑαυτὸ νὰ παραδωθῇ σὲ ἀτέλειωτες σκέψεις, σκέψεις μιᾶς τρελλῆς.

Ἡ ρυτίδες στὸ πρόσωπό της τὸ μαραμένο ἔχουν βαθουλωθεῖ ἀκόμη πειὸ πολύ. Μοναχὴ καὶ μέσα στὴ φτωχικιὰ καλυβοῦλα διακόφτοντας τὴ σκέψη της ἀρχιζει νὰ κουβεντιάζῃ ἀργὰ, ἀργὰ, μὲ τὸν ἑαυτό της.

—Μὰ σᾶν νὰ μὴ τὄξερα;. . . δὲ θυμᾶσαι τὴ βραδειὰ ποὖχα βάλει στὸ σουφὰ τὰ γλυκὰ ποὖ θάρχωταν ἡ μοῖρες γιὰ νὰ σὲ μοιράνω Βασίλη μου. Τί ἄκουσα;

Ἀπὸ κεῖνη ποὖ καθόνταν ἀριστερὰ; θυμᾶσε;.. ναὶ θυμοῦμαι θυμοῦμαι καλὰ τὰ λόγια της τἄγραφα στὸ νοῦ μου. εἶπε.

—νερὸ δὲ βάλαν; ἐ; τὸ νερὸ θὰ τὸν πνίξῃ.

Καὶ σηκωθήκαν καὶ φύγαν. Ἔτσι σὲ "μοίραναν,, γιόκα μου. Καὶ ἀγριεμένη ἡ Στάθενα λέει

—ἄχ νὰ σεῖχα στὰ χέρια μου στρίγα ποὖπες αὐτὰ τὰ λόγια γιὰ τὸ μονακρυβό μου παιδὶ Θὰ σ' ἔσκιζα μὲ τούτα δῶ τὰ ξερακιανὰ χέρια. Θὰ μοῦ 'δινε δύναμη ἠἐκδικήτρα ψυχή μου. Μὰ τώρα ποῦσε;.... δὲν ἔρχεσαι ἡ καρδιά μου πνίγεται γιατὶ δὲ σέχει κοντὰ νὰ σὲ στραμπουλίξῃ.

Καὶ στὰ κουρασμένα μάτια φαίνονται τὰ δάκρυα νὰ κυλᾶν στὸ ῥιτυνωμένο πρόσωπό της μὲ γλεφυράδα καὶ πέφτουν στὶς βαθουλωτὲς ῥιτῖδες καὶ νὰ κάνουν μικρὰ ποταμάκια ποὖ καταλίγανε στὸ γεροντικὸ πογονάκι της μὲ τὶς λίγες ἀσπρόθωρες τριχοῦλες, Ἔκλαιε ἔτσι σιωπηλὰ κρατώντας μὲ τὰ χέρια της τὸ γεροντικὸ κεφάλι, τὸ στῆθος της ἀνεβοκατέβαινε ἀδιάκοπα . . . . .

Ἔξω ἔχει ἐρχίσει δυνατὴ καταιγὶδα ποὖ ὅσο πίγενε γινόταν πειὸ δυνατή· ἡ μιὰ ἀστραπὴ διαδεχῶνταν τὴν ἄλλη καὶ κάθε μία ἀστραπὴ τὴν διαδεχῶνταν καὶ μιὰ δυνατώτερη βροντή. Ἡ Στάθενα ἀνοίγει τὴ πόρτα σὰ νάθελε νὰ ἁρπάξῃ ἕνα κεραυνὸ καὶ νὰ τὸν ῥίξῃ ποὖ; Ποὖ θὰ τὸν ἔριχνε μία τρελλή ; . . . . .

"Θεὸς φυλάῃ,, ἀκούστηκε στὸ πέσιμο ἑνὸς κεραυνοὖ καὶ ἡ Στάθενα πρόβαλε τὸ κεφάλι καὶ στὴ μανιασμένη φύση σᾶνάθελε νὰ ἰδῇ τὴ καταστροφὴ ποὖ γίνηται ἀπὸ τὸ πέσιμο τοὖ κεραυνοὖ. Μιὰ ἀστραπὴ ποὖ πέφτει τῆς ἔδειξε τὴ καταστροφὴ ποὖ γίνηκε' ὁ Μύλος τοὖ Σαράντη δὲν ὑπάρχει πουθενά....

Τώρα καθισμένη σ' ἕνα σκαμνὶ κοιτάζει τὴ στοιχιωμένη φύση τὸ λυχνάρι της σβύστηκε ἀπὸ τὸ ἀπότομο φύσημα τοὖ ἀέρα κ' ἔμενε στὴ σκοτεινιά, μιὰ ἀστραπὴ ποὖ σχηματίστικε ἔρριξε τὴ σκιά της στὸ τοῖχο. Τῆς ΣΤΑΘΕΝΑΣ φάνηκε πῶς ἦταν ἡ μοῖρα. Ἡ ἐκδικήτρα καρδιά της τὴν σπρώχνει καὶ κείνη ὁρμᾶ τὸν τεῖχο νὰ τὴν ἁρπάξῃ μὲ τῆς ξέφυγε ποὖ νὰ τὴ βρῇ τώρα.... Κατάρα στὸ δρόμο σου φωνάζει κακούργα ἀστροπελέκι νὰ σὲ κάψῃ φόνεισα... μὰ δὲν πρόφτασε νὰποτελειώσῃ τὴ φράσι της καὶὁ κεραυνὸς ποὖπεσε σώριασε τὴ καλυβοῦλα καθαψε καὶ τὴ ΣΤΑΘΕΝΑ κάτω ἀπὸ τὶς πλῆθες,

ΑΝΤΩΝΗΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ

ΑΝΤΙΘΕΣΗ

"Οταν δὲν ἦν' εἰς τὴν ψυχὴν
τὸ ἔαρ ἄλλ' εἰς τοῦμα,
Καὶ ὁ 'Απρίλιος αὐτὸς
εἶναι χειμὼν ἀκόμα.»
ΑΧΙΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Ὁ Κόσμος ὅλος χαίρεται
γελάει γῆ καί οὐρανὸς
ὅλοι γλεντοῦνε παίζουνε
μὰ μένανε καϋμὸς τρανὸς
σᾶν ψάρι μὲ σπαράζει
κι' ἀτέλειοτο μαράζει
μοῦ τρώει τὴ καρδιά.

Μόνος ἐγὼ μαραίνουμαι
σκελετωμένος καὶ ὠχρὸς
στὸ φτωχικὸ καλύβι μου,
φεύγει ἀπὸ μένα ὁ καιρὸς
ποὖ πρέπει νὰ γλεντήσω
κ' ἔτσι σιγὰ θᾶσβύσω
μὲ πίκρα στὴ καρδιὰ

Σὲ ποιὸν νὰ πῶ τοὺς πόνους μου
τοὺς μαύρους κι' ἄφταστους καϋμούς;
Ποιὸς θὰ πιστέψῃ γκρέμισμα
ψυχῆς, ἀπὸ καρδιᾶς σεισμοὺς
ποὖ παίζουν ὅλοι τώρα
καὶ θεωροῦν τὴν ὥρα
χαμένη ἂν μ' ἀκοῦν ; ;

Ὦ Κόσμε, παίξε γέλασε
μόνο νὰ μὴ σὲ βλέπω ἐγώ,
ὦ οὐρανὲ συγνέφιασε
ἀπ' τὸ καλύβι μου νὰ βγῶ
γιατ' ἔχω μεσ' τὰ στήθεια
βαρὺ χειμῶνα, ἀλήθεια
χειμῶνα παγερό.

ΤΕΛΗΣ ΙΑΝΕΙΡΟΣ

Ο ΚΑΡΠΟΣ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΙΑΣ

Νύχτα σκοτεινιασμένη! Τὰ μολυβένια σύγνεφα βαραίνουν τόσο, ποὖ ἀρχίζουνε σιγὰ—σιγὰ τὸ πένθιμο μοιρολοῖ τους. Ναί! ἀρχίζουν νὰ πέφτουν χονδρὲς σταγόνες . . . Τὸ γάβγισμα κάποιου σκυλιοὖ ἀκούγεται ἀπὸ μακρυά, ποὖ προδίνει κάποιου τὸ πέρασμα καὶ ποὖ καὶ ποὖ καμιὰ ἀστραπὴ μοὖ δείχνει τὴν τοποθεσία. Ἐρημιά! Με τὸν ἀέρα τῆς βροχῆς μόνο γιὰ σύντροφο, ποὖ κάνει νὰ τρίζουν στὸ γοργὸ πέρασμα τὰ φύλλα τῶν δένδρων. Τὸ γάβγισμα τοὖ σκυλιοὖ ἀπὸ μακρυὰ ἐξακολουθεῖ καὶ μοὖ φαίνεται τώρα κάπως θρηνητικό.

Αὐτὸ μ' ἔκανε νὰ σταματήσω γιὰ λίγο τὸ γοργό μου βῆμα καὶ νὰ προσέξω.

Καὶ νά, ξίφιου, πέρα, στὴ λάμψη μιᾶς ἀστραπῆς διακρίνω μιὰ σκιά' Κάτι κρατοῦσε σιὰ χέρια, ἀλλὰ δὲν προσφτάνω νὰ ἰδῶ τί.

Κρύβουμαι πίσω ἀπὸ τὸ μεγάλο κυπαρίσι καὶ περιμένω. Ἡ βροχὴ ἀρχίζει νὰ δυναμώνῃ. Ἡ σκιὰ πλησιάζει πρὸς τὸ μέρος μου. Δὲν ἀπέχει παρὰ δέκα μόνο βήματα, καὶ ὅμως δὲν μπορῶ νὰ ἰδῶ τί κρατάει.. Τόση εἶνε ἡ σκοτεινιά. Δὲν ἄργησα ὅμως νὰ τὸ μάθω.

Στὸ μεγαλόπρεπο τῆς ἀστραπῆς καὶ πάλι θάμπος, βλέπω ἕνα φέρετρο μικρό, τόσο δὰ μικρό. Τὰ μαλλιά μου σηκώθηκαν καὶ μέκοψε κρύο; Ἴδρωτας Κι' αὐτός, ποὖ τὸ κρατοῦσε ἦταν νέος εἴκοσι ἐτῶν, ξεκατέλωτος, μὲ τὰ μαλλιὰ ἀνεμισμένα καὶ μὲ τὸ φόβο ζωγραφισμένο στὸ πρόσωπο.

Δὲν βάστηξα κι' ὅταν δὲν ἀπέχει ἀπὸ κοντά μου παρὰ δέκα μόνον βήματα, ἔβγαλα ἄθελα ἕνα φρικιαστικὸ ἄ!!». Σ' αὐτὸ τὸ ἄκουσμα. τὸ φέρετρο ξεφεύγει ἀπὸ τὰ χέρια του νέου, πέφτει κάτου, ξεσκεπάζεται καὶ στὴ δεύτερη ἀστραπὴ βλέπω ἕνα σωματάκι ἑνὸς μηνός, ἕνα τόσο δὰ ξανθὸ ἀγγελοῦδι. καταλαβαίνω νὰ ξεχύνεται στὴ γῆ.

Φρίκη !

Κοιμῶταν τὸν ὕπνο τὸν παντοτινὸ καὶ καθῶς τὸ κεφαλάκι του ἀκουμποῦσε στὴ γῆ, ῥίντιζαν ἡ σταγόνες τῆς βροχῆς τὰ ξανθιά του μαλλάκια καὶ τοὖ δρόσιζαν τὸ χλωμὸ μαρμάρινο πρωσωπάκι Μοὖ ἦταν ἀδύνατο νὰ φαντασθῶ, νὰ εὕρω τὴ λύση αὐτοῦ τοὖ μυστηρίου. Ποὖ βρέθηκε αὐτὸ τὸ παιδί; πέθανε; τὸ σκότωσαν; γιατὶ τὸ πέταγαν ἔισι;

Ὁ νέος δὲν εἶχε ἀποκρουστικὸ ἐξωτερικό...

Γιὰ λίγα λεπτὰ δὲν ἀκουγόνταν ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον οἱ χτύποι τῶν κλαδιῶν ποὖ ῥιχνε μανιασμένος ὁ νοτιᾶς.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ξανάκουσα τὰ κλαψιάρικα οὐρλιάσματα τοὖ σκυλιοὖ κι' αὐτὴ τὴ φωνὰ μ ὕκαναν περισσότερο κακὸ ἀπὸ πρῶτα, ἀνατρίχασα καὶ πάλι. Ἡ βροχὴ εἶχε ἀρχίσει νὰ δυναμώνῃ καὶ τώρα ἔλουζετο μικρὸ ξανθό, νεκρὸ κεφαλάκι ποὖταν ῥιγμένο στὴ γῆ μὲ τὸ παράπονο ζωγραφισμένο στὸ πρόσωπο κατὰ τῆς πατρότητος, κατὰ τοὖ κόσμου, κατὰ τῆς ἀνομίας καὶ ποὖ στὴ λάμψη τῆς κάθε ἀστραπῆς φαινόταν ὠχρότερο ἀκόμη . . .

Καὶ πάλι ἡ ἴδια σκέψη μοὖ ξανάρχόταν :

« Τί παιδὶ ἦταν αὐτό ; » .

Ξέρουν ἕνα οὖρλιασμα, ποὖ μὲ στὴ σκοτεινιὰ σοὖκανε περισσότερο κακὸ κι' ἀπὸ τὸ οὖρλιασμα τοὖ σκυλιοὖ, μὰ ποὖ ἦταν οὖρλιασμα ἀνθρώπινο, ξεσχισε τὴν ἀντίρα τῆς φύσης καὶ τὴν καρδιά μου. Γυρίζω καὶ βλέπω μιὰ κόρη μὲ ξέπλεχα τὰ μαλλιὰ καὶ ξεστήθωτη ἀπ' τὴν ἀπελπισιά, ποὖ ἔσε ἀναίσθητη στὴ γῆ, μόλις μπόρεσε νὰ πῇ . . .

« Τὸ παιδί μου . . . τὸ παιδί μου . . . »

Καὶ τότε κατάλαβα :

Ἦταν τὸ οὖρλιασμα τῆς μάννας . . . . .

Αὐτὸς ὁ μόνος ξεφωνικά, τὴν πλησιάζει, τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴ φιλεῖ . Μὲ σηκώνεται ἀπότομα φωνάζοντας « νεκρή... νεκρή ..» Βλέπω γιὰ μιὰ στιγμὴ στὸ σκοτάδι τὰ μάτια του, μάτια τρελλοῦ πιὰ νὰ κορφώνωνται σ' ἀ δικά μου, ἔπειτα νὰ ὑψώνονται στὸν οὐρανό. Ὕστερα κοιτάζει τὸ μικρὸ φέρετρο μὲ τὸ νεκρὸ πλασματάκι, βάζει μιὰ στριγγιὰ φωνή !

—Τὸ παιδὶ τῆς ἁμαρτίας.... τὸ παιδὶ τῆς ἁμαρτίας.... κι' ἀρχίζει νὰ τρέχῃ μὲ σηκωμένα τὰ μαλλιὰ στὸ σκοτάδι.

Ἀλλὰ στὸ τρελλό του διάβα ἄκουσα τὸν κρότο ποὖ κάνουν ἡ σανίδες ὅταν τὴς χτυπᾶς.

Κατάλαβα ἀμέσως. Τρέχω καὶ τί βλέπω στὴν οὐμάνια λάμψη! Τὸ μικροδάνθο νεκρὸ κεφαλάκι τὸ εἶχε συνεπάρει στὸ διάβα του ὁ τρελλός, τὸ εἶχε λιώσει.

Φριασμένος τρέχω στὴν νεκρὴ καὶ τῆς πιάνω τὰ κρύα της χέρια.

Ἀλλοίμονο! δὲ χωροῦσε ἀμφιβολία. Κ' ἐγὼ ἀπὸ μακρὰ ὁ νοτιᾶς ἔφερε τὶς ἄγριες φωνὲς τοὖ τρελλοῦ, πλοὖσρεχε! «τὸ παιδὶ τῆ ἁμαρτίας τὸ παιδὶ τῆς ἁμαρτίας . . . . », ἀνακατωμένει μὲ τὸ πένθιμο οὖρλιασμα τοὖ σκυλιοὖ. πῆρα τὸ φέρετρο μὲ τὸ νεκρὸ σωματάκι, τὄφερα κοντὰ στὴ νεκρή, τὴ φίλησα στὸ μέτωπο κι' ὕστερα τὸ λυωμένο ξανθὸ κεφαλάκι κοντὰ σὰν τοὖ ἄπειρου ἠχὼ ψιθύρισα:

—Ὁ καρπὸς τῆς ἁμαρτίας . . . . . .

. . . . . .

Ἡ βροχὴ εἶχε δυναμώσει πολύ . . . .

Etienne de Muse

THEOPHILE DE VIAU (1590-1626)

Στὶς πρῶτες ἀρχὲς τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου, ὕστερ' ἀπὸ τὰ μυστήρια, καὶ τὰ θαύματα, τοῦ μεσαίωνα καὶ πρὶν ἀκόμη ἐμφανισθῇ ὁ πρῶτας θεατρικὸς κολλοσσός τοῦ Ζ! αἰῶνος, λίγα ὀνόματα ἄξια μιᾶς εὐφημης μνείας μπορεῖ κανείς νὰ συναντήσῃ ἀνάμεσα σ' ὅσους τότε προσπαθοῦσαν νὰ καλλιεργήσουν τὸ δράμα. Καὶ μεσ' σ' ἐκεῖνα τῶν Racan' Mairet,, Duryet, Rotrou καὶ Delmarels, ἕνα εἶνε τὸ πιὸ ἀξιόλογο, ποῦ ἀνήκει στὸν πρόδρομο τοῦ μεγάλου Cornelle, τὸ ὄνομα τοῦ Thèophile de Viau, ἐκείνου, ποῦ πρῶτος ἔδωσε τὴν πρώτη ὤθηση πρὸς τὰ ψηλὰ τοῦ ἐντελῶς ταπεινοῦ κι' ἀνάξιου λόγου γαλλικοῦ δράματος μὲ τὴν σχετικῶς καλὴ —καὶ μάλιστα γιὰ τότε—τραγωδία του Pyrame et Thisbé (1619)·

Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ πολὺ μικρῆς ἀξίας ἔργο τοῦ de Viau, ἂν καὶ ἔχει τόση σημασία στὴν ἱστορία τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, πιοραμερίστηκε πιὸ ὕστερα κι' ἔοβυσε ὁλότελα, ἐμπρὸς στὸ ἐκθαμβωτικὸ φῶς τῆς κατοπινῆς ἐξέλιξης, ἀλλὰ πάντα ἡ τιμὴ, ἂν ὄχι ἡ δόξα τῆς εὐσυνείδητης ἐργασίας τοῦ συγγραφέα του δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μείνῃ ἀναπόσπαστα ἑνωμένη μὲ τ' ὄνομά του.

Ὁ Racine ἔλεγε τότε σχετικῶς μὲ τὴν περίοδο αὐτὴ τοῦ θεάτρου: Σὲ τὶ κατάσταση βρίσκουνταν ἡ γαλλικὴ σκηνὴ σὰν ἄρχισε νὰ ἐργάζεται! τὶ φρικτὸ ἀνακάτωμα καὶ ἀκατανόητος συρφετὸς ἰδεῶν! καμμιὰ καλαισθησία,καμμία καμμιὰ βαθειὰ γνώση τῆς ἀληθινῆς ὡμορφιᾶς: τοῦ θεάτρου: ἀμόφωτοι κι' οἱ ἠθοποιοί ὅπως κὶ οἱ θεατές, ὑποκρίνουνταν ἀνόητους ρόλους σ' ἐζωφρενικὰ ἐτεισόδια. Περισσότερο ἐλατωματική ἡ ἔκφραση κὶ ἀπ' αὐτὴ τὴν πράξη: ὅλοι οἱ νόμοι τῆς τέχνης, ἀκόμα κι' αὐτοὶ τῆς ἄτλῆς τιμιότητας κὶ εὐτρέπειας, παντοῦ κιτακρεουργημένοι.....,

Ὡρισμένως ἀπ' ὅλ' αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξαιρέσουμε τὸ ἔργο τοῦ De Viau, ποῦ χωρὶς ἀπ' αὐτὸ ὁ συγγραφέας του ἦταν κι' ἕνας πολὺ καλὸς ποιητής, ἀπ' τοὺς καλλίτερους τῆς ἐποχῆς του

Πάρακάτω μερικοὶ ἀπ' τοὺς καλλίτερους στίχους του:

ΜΟΝΑΞΙΑ

Σ' αὐτὴ τὴν ἔρημη καὶ σκοτεινὴ κοιλάδα
τὸ φοβιτσιάρικο τ' ἀλάφι, ποῦ τρομάζει
καὶ στοῦ νεροῦ τὸ θόρυβο στὴν πρασινάδα,
μεσ' στὸ ῥυάκι νὰ κοιτιέται διασκεδάζει.

Καὶ μιὰ νεράϊδα στὴν πηγὴ αὐτή,
ἀπ' τὸ παλάτι τὸ κρυστάλλινο, τὸ βράδυ,
μιὰ σερενάτα τραγουδᾷ μαγευτικὴ
ἀνάλαφρα πατῶντας στὸ χορτάρι.

Μι' ἀτάραχη, μεθυστικὴ σιγὴ
στὸν κάμπο, αὐτὴ μονάχα, βασιλεύει,
καὶ ὁ ἀέρας τὰ κλαριὰ φιλεῖ:
σιγὰ φυσῶντας τὰ χαϊδεύει.

Τὸ πνεῦμ' ἀφρόντιστα ἐδῶ μεθάει
στὴν τέρψη τῆ γλυκειὰ τῆς ἐρημιᾶς,
μονάχο ἐδῶ τὸ χελιδόνι κελαϊδάει
(ὁ μόνος σύντροφος τῆς σιγαλιᾶς).

Ὁ γκιόνης καὶ ἡ θλιμμένη ἡ κουκουβάγια
ἐδῶ λικνίζονται στὴ σιωπή, κι' ἐδῶ
ποτέ ὁ ἁμαρτωλὸς σ' αὐτὰ τὰ μάγια
δὲν κρύβεται ἀπ' τοῦ δίκιου τὸ θυμό.

Ἐδῶ μονάχα ὁ ἔρωτας καὶ ἡ θεὰ
μητέρα του συχνὰ μονάζουν,
μὰ οἱ θνητοὶ καμιὰ φορὰ
τὴν ἀτελεύτητη ἡσυχία δὲν ταράζουν.

ΠΕΡ. ΚΟΜ.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Ἀξιότιμε κ. Διευθυντὴ τοῦ Ὀρθρου

Διάβασα στὸ τελευταῖο φύλλο σας, τὴν κριτικὴ γιὰ τὴ "Μικροῦλα,, μου καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ποὺ προσέξατε τὸ βιβλίο μου καὶ γράφατε λίγα λόγια μὲ εἰλικρίνεια Αὐτό, προερχόμενο ἀπὸ τὴν πιὸ νέα γενεά, εἶναι ἀνακουφιστικὸ στὴ σημερινὴ γενικὴ σχεδὸν ἀποδοκιμασία καὶ περιφρόνηση τῶν νέων πρὸς τοὺς παλιότερους λογογράφους. Δείχνει τὴν ὀρθὴ καὶ ἀληθινὴ ἀντίληψη, ποὺ πρέπει νὰ κρατῇ γιὰ τὴ λογοτεχνία μας, καὶ αὐτὸ τιμάει πολὺ τὸ περιοδικό σας. Ἡ λογοτεχνία ἑνὸς τόπου δὲν εἶναι δημιούργημα τῆς στιγμῆς. Ἔχει τὴν ἱστορία της, μακρινὴ ἱστορία, καὶ τὴν ἐξέλιξή της. Κάθε νέα γενεὰ ἔρχεται καὶ προσθέτει μόνο κάτι νέο στηφιλολογικὴ ἱστορία τοῦ τόπου της, σύμφωνα μὲ τὶς συγκαιρινὲς ἀντιλήψεις τῆς τέχνης Αὐτὸ δὲ σημαίνει ὅμως ὅτι ὅλη ἡ προηγουμένη ἐργασία εἶναι γιὰ πέταμα. Μερικοὶ νέοι. δυστυχῶς, πού γράψανε πέντε ποιήματα ἢ δύο διηγήματα, νομίζουνε πὼς ἂν ἀρνηθοῦνε τοὺς παλιότερους, ποὺ ἔχουνε ὁλόκληρη σειρὰ ἐργασίας, καὶ τοὺς χτυπήσουνε ἄγρια, θ' ἀναδειχτοῦνε αὐτοί! Πλάνη μεγάλη. Ἕνας νέος λογοτέχνης δὲν ἀναδείχνεται ἀνώτερος καὶ δὲν ἐπιβάλλεται μὲ τὴν ἄρνηση τοῦ ἔργου τῶν παλιότερων, ἀλλὰ μόνο μὲ τὴ δημιουργία ἔργων ἀνώτερων ἀπὸ κείνους. Αὐτὴ τὴν ἄμιλλα τὴ φιλοδοξία πρέπει μόνο νὰ ἔχουν οἱ νέοι.

Ὡς πρὸς τὶς λεπτομέρειες τῆς κριτικῆς σας θὰ εἶχα νὰ παρατηρήσω τὰκόλουθα. Πιθανόν,

στὸ ἔργο μου αὐτὸ, νὰ ὑπάρχουν καὶ ἀψυχολόγητα σημεῖα. Ὡρισμένως ὅμως τὸ σημεῖο ποὺ ἀναφέρετε ρητῶς ὡς ἀψυχολόγητο, δὲν τὸ νομίζω. Ἕνας μπακάλης βέβαια δὲ θὰ ἤτανε δυνατὸ νὰ συγκινηθῇ ποτὲ οὔτε ἀπὸ τὸ ψυχικὸ πλοῦτο, οὔτε ἀπὸ τὴ σωματικὴ χάρη ἑνὸς νέου κοριτσιοῦ. Ἕνας ὅμως, ἔστω καὶ σαραντάρης συγγραφέας καὶ ποιητής, σὰν τὸ Δῆμο Βελουχινό, μποροῦσε νὰ συγκινηθῇ κι' ἀπὸ τὰ δύο. Μποροῦσε ν' ἀγαπήσῃ τόσο τὴν ψυχὴ τῆς Νένας ὅσο καὶ τὸ σῶμα της. Ἀπόδειξη, ἕνας Ψυχάρης, ποὺ ἀγαπάει τὴ μικρούλα του μαθήτρια χωρίζει τὴ γυναῖκα του, κόρη τοῦ Ρενὰν, ποὺ τὴν ἀγαποῦσε καὶ κείνη, καὶ παίρνει τὴ μικρούλα μαθήτριά του! Κάθε ἄνθρωπος ἔχει σῶμα καὶ ψυχὴ καὶ τὰ δυὸ αὐτὰ ἔχουν τὶς ἀπαιτήσεις τους καὶ στὸν πιὸ δυνατὸ καὶ τέλειο τύπο. Κανένας δὲ μπορεῖ νὰ παραβῇ τοὺς φυσικοὺς νόμους. Ἐπίσης στὴ σημερινὴ ἐποχή, τῆς ἀπόλυτης ἐλευθερίας τῶν κοριτσιῶν καὶ τῆς χειραφεσίας, δὲν εἶναι, νομίζω, διόλου παράξενο πὼς ἕνα κορίτσι δεκάξη, χρονῶν μπορεῖ νὰ λείψῃ μερικὰ ἀπογεύματα ἀπὸ τὸ σπίτι του μὲ τὴν πρόφαση πὼς πηγαίνει στὴ φιλενάδες του, σὲ καιρὸ ποὺ ἄλλοι ξενυχτουνε ἔξω. Ἐπίσης δὲν εἶναι διόλου ἀφύσικο ὅτι ἕνα κορίτσι δεκαφτὰ χρονῶν μπορεῖ νὰ εἶναι ἰδεώδης τύπος Καὶ ἡ ἐπιστήμη ἀκόμα παραδέχεται πὼς ὑπάρχουν πρόωροι ἀναπτύξεις, τόσο σωματικὲς, ὅσο καὶ πνευματικὲς καὶ ψυχικές. Ἡ διαφωνία μας ὅμως, στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς κριτικῆς σας, δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Φτάνει γιὰ μένα ὅτι ἡ κριτική σας εἶναι γραμμένη μὲ καλὴ πίστη καὶ εἰλικρίνεια, ποὺ σᾶς τιμάει.

Θὰ σᾶς χρωστοῦσα μεγάλη χάρι ἂν εἴχατε τὴν καλωσύνη νὰ φιλοξενήσητε τὸ γράμμα μου αὐτὸ σὲ μιὰ ἀκρούλα τοῦ περιοδικοῦ σας.

Μὲ τιμὴ Τυμφρηστός.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

Η ΔΕΚΑΜΕΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ

Ἡ "δεκαμελὴς Ἐπιτροπὴ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας,, διέπραξε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὶς ἑξῆς ἀξιόλογες πράξεις 1) τὸν ὑποβιβασμὸ τοῦ Τμηματάρχου τῆς ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης κ. Θρασ Ζωΐοπούλου, 2) τὸν ὑποβιβασμὸ Ἀρχαιολόγου κ. Ἀ Φιλαδελφέως, 3) τὴν παύση τοῦ Τμηματ. τῆς Ἐθν. Βιβλ. κ Ἐρ. Ῥαΐση.

Ἂν ὁ ὑποβιβασμὸς ἢ ἡ ἀπόλυση ἑνὸς τιμίου καὶ ἐργατικοῦ ὑπαλλήλου εἶνε μιὰ ἄπλὴ ἀδικία, ὁ ὑποβιβασμὸς καὶ ἡ ἀπόλυση ἀνθρώπων ποὺ καὶ τὸν ὑπαλληλικὸ κλάδον ἐλάμπρυναν μὲ τὴ φωτισμένη τους, ἐργασία καὶ τὴν τέχνη ἐδούλεψαν καὶ καὶ τὴν Πολιτεία ἐτίμησαν μὲ τὴ διανοητικότητά τους, εἶνε πράξη ἐντελῶς ἀχαρακτήριστη:

Ξεχωριστὴ Φυσιογνωμία ὁ κ.Θρασύβ. Ζωϊόπουλος (Στέφ. Δάφνης) μέσα στὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, δραματικὸς συγγραφέας, ποιητής, πεζογράφος, ἀπὸ τοὺς πιὸ διαλεχτοὺς μ' εὐρύτατες σπουδές, μὲ τρεῖς—τέσαρες γλῶσσες, ἀριστοῦχος Καθηγητὴς τῶν Φυσικομαθηματικῶν. μετέφερε τὴν καλλιτεχνικὴ του πεῖρα καὶ τὴν ἐξαιρετικὴ του διανόηση στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη καὶ μὲ εὐσυνειδησία ὑπέροχη καὶ μὲ σύστημα ἀριστοτεχνικὸν ἐδούλεψεν ὅσον ἴσως κανένας Ἕλληνας ὑπάλληλος, γιὰ νὰ λίβῃ τώρα ὡς ἀμοιβὴ ἀπὸ τὴν ἀξιόλογη Ἐπιτροπὴ ἕναν ἐξευτελιστικὸν ὑποβιβασμό.

Οἱ κ. κ. Φιλαδελφεὺς καὶ Ῥαΐσης, ἐπίσης ἀνώτεροι ἄνθρωποι, μ' εὐρωπαϊκὴ μόρφωση καὶ μὲ ἱερὴ θέρμη γιὰ τὸ ὑπερσιακὸ τους καθῆκον ἐπληρώθησαν κ' αὐτοὶ πικρὰ: ὁ πρῶτος ὑπεβιβάσθη καὶ ὁ δεύτερος ἀπελύθη.

Εἶνε θλιβερὸν ὅτι ἡ 10 μελὴς Ἐπιτροπὴ, ἐναντίον τῆς ὁποίας δίκαια ἐξεγέρθηκε σύσσωμος σχεδὸν ὁ τύπος καὶ ὁ διανοούμενος κόσμος, δὲν ἔνοιωσεν ὅτι σ' ὀνόματα προωρισμένα νὰ γίνουν Σεβαστά, κι' ἀπὸ τὸ χρόνο ἔπρεπε νὰ δείξῃ αὐτὴ μεγαλείτερο Σεβασμό.

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΣΤΟ ΒΩΜΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Δὲ θέλω βέβαια νὰ πιστέψω πῶς ἡ ρεαλιστικὴ αἰσθητικὴ πνέει τὰ λοίστια κι' οἱ ντιλεντάντες της χύνουν τ' ὀστρνὰ τους δάκρυα γύρω ἀπ' τὸ νεκροκρέβατό της, μὰ δὲ μπορῶ πάλι νὰ μὴν παραδεχτῶ πῶς ὁ πεθαμένος ἀπὸ χρόνια ρωμαντισμὸς δὲ δείχνει συμπάθια ζωῆς Κοὶ δὲν εἶνε ἀπίθανο, ὅλα γίνουνται, νὰ ξεπεταχτεῖ κ' ἐδῶ, ὕστερα ἀπὸ τὴ μετοπολεμικὴ περίοδο, μιὰ καινούργια ἐποχὴ ποὺ νὰ ρυθμίζει διαφορετικὰ τὸ ὕφος, μ' ἄλλα λόγια νὰ ἰδοῦμε καὶ στὴν Ἑλ. Λογοτεχνία ἕνα εἶδος ἐξπρεσιονισμοῦ ποὺ νὰ πατήσει κατάστηθα τὸν ἐκφυλισμένο ρεαλισμὸ ποὺ τώρα τελευταία ἀμαύρωσε τὸν πραγματικὸ τὸν ἀληθινὸ ρεαλισμό.

Ἀφορμὴ στὰ λόγια μου αὐτὰ ἔδωσαν δύο τρία ὄμορφα βιβλιάκια ποὺ ἐδῶ καὶ λίγες μέρες εἴδανε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας.

"Ἕνα ἀπ' αὐτὰ κρατάω τώρα στὰ χέρια μου, φέρνει τὸ τίτλο «Σ' τὸ βωμὸ τῆς ἀγάπης» ἀχωρὶς βέβαια νὰ τοῦ ταιριάζει καὶ

πολὺ ἡ σκούφια αὐτή] Τὸ βιβλίο αὐτὸ [πρωτόλειο πάντα μὰ πολὺ] εἶνε μιὰ κυλοφκιασμένη λυρικὴ πρόζα τῆς νεαρῆς ποιήτριας καὶ φίλης ἀγαπητῆς δ) Ἰωάννας Ἀνδριανοπούλου· ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου αὐτοῦ βαθειὰ ὑποκειμενική, μ' ὅλη τὴν βεβαίωση ποῦ μᾶς κάνει καὶ ἡ συγγραφεὺς γιὰ τὴν ἀντικειμενικότητά τους;

Κάθε ἔργο ξεχώρια ἀπὸ τὰ καλὰ του δὲ μπορεῖ παρασέρνει ξοπίσω του καὶ τὰ πρώτα μιλώντας λοιπὸν μὸ πλατ μά (ἴσως περσότερο ἀπ' ὅτι ἔπρεπε) γι' αὐτὸ ἄς ἀρχίσω ἀπὸ τὰ δεύτερα γιὰ νὰ καταλήξω στὰ πρῶτα καὶ τοῦτο γιατὶ ἀξίζει ὁ ἀναγνώστης σὰν τὸ διαβάσει νὰ μείνει μὲ τὶς καλλίτερες ἐντυπώσεις.

Πρῶτο ποῦ πέφνει στὰ μάτια μας εἶνε τοῦτο ὅτι ἐνῷ στὸ ξώφυλλο φαντάζει ἡ φράσις (αἰσθηματικὸ ρωμάντζο) μέσα δὲ βλέπουμε, ὅπως εἴπαμε, παρὰ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος νὰ δειχνεται μιὰ πρόζα μὲ στρωτὸ λυρισμό. Τὰ δεσίματά του, συνολικῶς ἐξεταζόμενα, εἶνε αἴσθημα κακότεχνα καὶ μὲ ὄχι λίγη συγγραφική.... ἀπειρία τὸ σφάλμα ὅμως αὐτὸ ἐξουδετερώνεται ἀπὸ τὸ νεαρὸ τῆς ἡλικίας τῆς δ) Ἀνδριανοπούλου κι' ἀπὸ τὸ ὅτι εἶνε τὸ πρῶτο της ἔργο ποῦ βγαίνει. Ἄλλο εἶνε τὸ ξέβαθο ποῦ τὸ διακρίνει, ἐνῷ μπορεῖ νὰ δηλαδὴ (νὰ μὴν ἀφίσει ὡς τὸ τέλος νὰ παρλάρει ἀκρδιά) νὰ δώσῃ καὶ λιγάκι τὸ λόγο καὶ στὴ σκέψη, στὸ νοῦ, στὴ κρίση ὁπότε θὰ ἦταν ἀσφαλῶς λιγώτερο κουραστικό Ἡ κατάχρηση πάλι στὰ ἀποσιωπητικὰ καταφρονέστατη, κι' ὄχι πάντα ὅποῦ ἔπρεπε νὰ εἶνε βαλμένα ἐμέτρησα σὲ πέντε σειροῦλες 100 τελεῖες! Αὐτὰ ἦταν τὰ σπουδαιότερα σφαλματάκια.

Τώρα θὰ εἴμαστε ἄδικοι ἂν δὲ μνημονεύαμε καὶ τὰ καλά του.

Τὸ ὅλο ἔργο εἶνε μιὰ λαμπρόφωτη ἀχτίδα ἑνὸς κρυμμένου ἥλιου ποῦ γλήγορα θὰ σκίση τὰ μικρὰ συνεφάκια ποῦ τὸν σκεπάζουν.

Ἄξιο μεγάλης προσοχῆς, ἀκόμα εἶνε τὸ ἥσυχο ξεδώλωμα τοῦ λυρισμοῦ του χωρὶς νὰ τοῦ λείπει οὔτε ἡ μουσικότητα μὰ οὔτε καὶ ἡ ὀμορφιὰ τῶν εἰκόνων. Ἡ γλῶσσα τρέχει ἀσκόνταφτα, σὰν τοῦ ἀηδονιοῦ τὶς τρίλλιες, σὰν τὸ σιγανὸ κελάρισμά τοῦ κρουσταλένιου νεροῦ.

Ἡ θλίψη σὰν διαβατάρικο σύγνεφο περνάει ἀπ' τὴ ψυχὴ τῆς συγγραφέας, μὰ γλήγορα στρέφεται σὲ μιὰ ὀνειρεμένη εὐτυχία, σὲ μιὰ ἀκράτητη χαρά, σ' ἕνα ἀπέραντο ἐρωτικὸ μεθύσι, σὲ βροχὴ φιλιά.

Ἀνεβαίνει τραγουδώντας στοὺς οὐρανούς, πιάνει τ' ἀστέρια μὲ τὰ χέρια της χωρὶς τὰ ..πόδια της ν' ἀφίνουν τὴ γῆ· μᾶς παρουσιάζει μιὰ δίτα νουάβα μὲ τὸ ἄκρον ἄπτον τοῦ ρωμαντισμοῦ, μὲ τ' ἀσύλληπτα ἰδανικὰ καὶ τοὺς ἄϋλους κόσμους, χωρὶς νὰ ἀποδιώχνει ἐντελῶς τὸ ρεαλισμό.

Γενικῶς ὅμως τὸ βιβλιάκι αὐτό, παράλειψα μάλιστα νὰ εἰπῶ πῶς τῶχει ἐκδόσει ἡ "Πανελλήνιος ἐκδοτικὴ βιβλιοθήκη,, καὶ πῶς ὁ πρόλογος του ἀνήκει στὸν καλαμο τοῦ κ. Γάκη Χαιροπούλου, τὸ βιβλιάκι λέω αὐτό, μὲ τὶς λιγωστὲς ἀλλὰ καλογραμμένες σελίδες του παρουσιάζει μιὰ ἀρκετὰ καλὴ ἐμφάνιση καὶ μ' ἀξιώσεις ὄχι λίγες γιὰ τὸ μέλλον.

Η "ΖΩΗ ΤΟΥ Σ.ΤΑΝΑ,,

Ἐξεδόθη ἡ « Ζωή του Σατανᾶ » ποιητικὴ συλλογὴ του κ. Πιν. Φαρμακοπούλου, ποῦ δείχνει τὸν ποιητὴ μεσ ωμένο μᾶλλον ἀπὸ αἰσθήματα παρὰ ἀπὸ τέχνη.

Γιατὶ στὰ περισσότερα μέρη τῆς συλλογῆς του παρασύρεται τόσο, ποῦ ξεχνάει τελείως καὶ μετρο καὶ ρίμα.

Μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα ζωγραφίζει τὴ διαφθορὰ τῆς σημερινῆς κοινωνίας, ὅπως εἶναι ἡ « Κοσμική » ποῦ ὅσο ἐπιπόλαια, στὴ φρασεολογία εἶναι γραμμὲ η ἔχει φυσικότητα.

Ξεχωρίζουν τὰ « Πετάγματα » γιὰ τὴν ὑλιστικὴ τους γνώμη, ἂν κι' ὁ ποιητὴς ἀπ' τὴν ἀρχὴ δείχνεται τέτοιος, τὸ « Ἄπειρο », ὁ «Ποιητὴς » Το ιδα ικό », « Σ ὴν Ἄγνωστη Δύναμι» στὸ Διάβο ο « Ἑρμιά » , Στὸν ἔρωτα καὶ ἄλλα, γραμμένα μὲ τὴ δύναμι τῆς ψυχῆς, ποῦ διακρίνει τὸν κοινωνικὸ ἀποστάτη.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΝ

Εἰδικὴ προγύμνασις εἰς τὰ Μαθηματικὰ διὰ μαθητὰς Γυμνασίου καὶ Ἑλληνικοῦ Σχολείου.

Πληροφορίαι: Λ. Κωνσταντινίδην. Λογιστικὴ Σχολὴ Ν. Σπετσεροπούλου. Κοραῆ 4

8—9 μ. μ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ὁ « Ὀρθρος ἀπὸ δὼ καὶ πέρα θὰ βγαίνῃ κάθε μῆνα.

Τὸ ἄλλο φύλλο ἑπομένως τὴν πρώτη Αὐγούστου.

Ἡ μετάφρ ση τῶν μικρῶν κομματιῶν τοῦ Πιὲρ Λοτὶ τοῦ περασμένου φύλλου ὀφείλεται στὸν κ. Ν. Σταματιάδην

Ἐτίση; ἡ συνέχεια τῆς Πριγκηπέσσας Μαλὶν δὲν κατωρθώθηκε νὰ σ' αὐτὸ τὸ φύλλο.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνεργάται μας ὅπως τὰ χειρόγραφά των ἀποστέλλουνται εὐανάγνωστα.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΑΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ κυκλοφοροῦν δυὸ καινούργια βιβλία τοῦ διηγηματογράφου μας κ. Γιάννη Ζήρα—Ἀγκαθιώτη «Τὸ ἔγκλημα ἑνὸς Ἀθώου» μὲ πρόλογο τοῦ γάλλου Louis Roussel *καὶ τὰ «Σπασμένα εἴδωλα» δευτέρα σειρὰ τῶν διηγημάτων.*

ΤΥΠΟΙΣ ΚΑΨΙΩΤΗ - ΚΑΤΕΡΙΝΑΚΗ & ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ

ΑΘΗΝΑΙ 37 ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 37

1923